

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA APLIKOVANÉ EKOLOGIE



PROVĚŘOVÁNÍ SYSTÉMU ENVIRONMENTÁLNÍHO
MANAGEMENTU V PODNIKU

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. Roman Dudík, Ph.D.

Diplomant: Bc. Barbora Šimková

© 2019

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Barbora Šimková

Regionální environmentální správa

Název práce

Prověřování systému environmentálního managementu v podniku

Název anglicky

Auditing of the company's environmental management system

Cíle práce

Cílem práce je pomocí aplikace teoretických a praktických poznatků navrhnout realizaci interního auditu ve vybrané společnosti. Bude provedena analýza rozdílových požadavků nového (ČSN EN ISO 14001:2016) a předchozího ISO standardu systémů environmentálního managementu (EMS), dále bude provedena analýza rizik ve vazbě na požadavky EMS, bude sestaven plán interního auditu EMS a bude ověřena aplikovatelnost provedených zjištění v rámci realizovaného interního auditu. Na základě zjištění z interního auditu budou navržena preventivní a nápravná opatření a případná další doporučení vedoucí ke zlepšení systémů. Pozornost bude rovněž zaměřena na možnosti využití nástrojů vedoucích k efektivnímu vyhodnocení zjištění z interního auditu.

Metodika

1. Při řešení úkolu využívejte vědeckých metod, mj. analýzu a syntézu.
2. Prostudujte literaturu k zadanému tématu a včetně vlastních zjištění shromážděte potřebné podklady se zaměřením na zpracovávanou problematiku.
3. Práci napište v souladu s formálními požadavky uvedenými v platných doporučených pravidlech pro zpracování bakalářských a diplomových prací na FŽP.
4. Vlastní metodický postup a výsledky vyhodnoťte a vhodně komentujte. V závěru práce formulujte doporučení využitelná pro praxi.
5. Postup a výsledky vypracování úkolu průběžně konzultujte s vedoucím práce.

Doporučený rozsah práce

cca 50 stran

Klíčová slova

interní audit, interní auditor, externí audit, EMS

Doporučené zdroje informací

HINDLS, R. – NOVÁK, I. – HRONOVÁ, S. *Analýza dat v manažerském rozhodování*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-255-7.

KAFKA, T. – DVOŘÁČEK, J. *Interní audit v praxi*. Brno: Computer Press, 2005. ISBN 80-251-0836-8.

KAFKA, T. *Průvodce pro interní audit a risk management*. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-121-5.

NENADÁL, J. *Měření v systémech managementu jakosti*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-110-0.

URBANOVÁ, L. Komentované vydání ČSN EN ISO 14001:2016: Systémy environmentálního managementu – požadavky. Praha: Česká společnost pro jakost, 2016. 125 s. ISBN 978-80-02-02643-3.

VEBER, J. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-210-9.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – FŽP

Vedoucí práce

Ing. Roman Dudík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 21. 3. 2019

prof. Ing. Luděk Šišák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 3. 2019

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 02. 04. 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně, pod vedením Ing. Romana Dudíka, Ph.D. Uvedla jsem všechny literární prameny a publikace, ze kterých jsem čerpala. Prohlašuji, že tištěná verze se shoduje s verzí odevzdanou přes Univerzitní informační systém.

V Praze 18. 4. 2019

.....

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu diplomové práce Ing. Romanu Dudíkovi, Ph.D. za odborné rady, podnětné připomínky a konzultace. Dále společnosti Lubstar, a.s. zejména Jaroslavě Špačkové za poskytnutí cenných materiálů, připomínek a skvělého zázemí při studiu.

Abstrakt

Cílem diplomové práce je prověřit systém environmentálního managementu dle normy ČSN EN ISO 14001:2016 ve vybrané společnosti. Na základě interního auditu jsou ověřeny požadavky normy a zhodnoceny jednotlivé oblasti environmentálního managementu společnosti Lubstar, a.s.. Řešený podnik je profesionální distributor olejů a maziv v České republice. Součástí výstupů diplomové práce je analýza rozdílových požadavků nového ČSN EN ISO 14001:2016 a předchozího standardu ČSN EN ISO 14001:2004, analýza rizik ve společnosti ve vazbě na požadavky EMS, plán interního auditu EMS, komplexní soubor otázek k ověření standardu environmentu, výsledky interního auditu a doporučení vedoucí ke zlepšení systému EMS ve společnosti. Součástí práce je také reálné provedení interního auditu EMS. Diplomová práce je podkladem pro zlepšení systému EMS ve vybrané společnosti a zároveň bude posloužit jako podklad pro společnosti, které tento systém plánují implementovat nebo zlepšit.

Klíčová slova: interní audit, systém environmentálního managementu, ISO 14001

Abstract

The goal of this thesis is to audit the system of environmental management according to ČSN EN ISO 14001:2016 standard at a chosen company. Based on the internal audit standard requirements have been verified and particular sections of environmental management have been evaluated at Lubstar, a. s. company. This company is a professional distributor of oil and grease in the Czech Republic. The analysis of different requirements of new ČSN EN ISO 14001:2016 and the previous one ČSN EN ISO 14001:2004, the analysis of risks at the company in association with EMS requirements, a plan of internal EMS audit, complex set of questions for auditing the standard of environment, results of internal audit and recommendations leading to an improvement of the EMS at the company are also the outcomes of this thesis. The real implementation of internal EMS audit is another part of this thesis. On the basis of this thesis Lubstar company could improve their own EMS. It is also going to serve as a source for other companies which are going to either implement this system in the future or would like to enhance their present EMS.

Key words: internal audit, environmental management system, ISO 14001

OBSAH

1	ÚVOD	11
2	CÍLE PRÁCE	12
3	METODIKA.....	13
4	LITERÁRNÍ ŘEŠERŠE.....	14
4.1	Základní pojmy a jejich definice	14
4.1.1	Management	14
4.1.2	Systém řízení	14
4.1.3	Životní prostředí	15
4.1.4	Systémy environmentálního managementu (EMS).....	16
4.1.5	ISO	18
4.1.6	EMAS.....	19
4.1.7	Riziko	20
4.2	Audit.....	20
4.2.1	Historie auditu	20
4.2.2	Obecná definice.....	22
4.2.3	Cíle auditu	24
4.2.4	Typy auditu	25
4.2.5	Řízení interního auditu	26
4.2.6	Interní auditor	30
4.2.7	Měření efektivity interního auditu	32
5	ANALÝZA VYBRANÉHO PODNIKU	34
6	ROZDÍLOVÁ ANALÝZA STANDARDU.....	38
6.1	Hlavní změny standardu.....	41
6.2	Nové kapitoly standardu.....	41
	Kontext organizace.....	41
	Vedení (leadership)	42

Plánování.....	42
Podpora.....	42
Provoz.....	43
Hodnocení výkonnosti.....	43
Zlepšování	43
7 ANALÝZA RIZIK	44
8 PLÁN INTERNÍHO AUDITU	46
9 PROVĚŘENÍ ENVIRONMENTÁLNÍHO MANAGEMENTU	48
9.1 Navržené a prověřované oblasti	48
9.2 Výsledek a zhodnocení prověřování	50
9.2.1 Kontext organizace.....	50
9.2.2 Vedení (LEADERSHIP)	52
9.2.3 Plánování.....	54
9.2.4 Podpora.....	56
9.2.5 Provoz.....	58
9.2.6 Hodnocení výkonnosti.....	59
9.2.7 Zlepšování	62
10 DISKUSE	64
11 ZÁVĚR.....	67
12 PŘEHLED LITERATURY A POUŽITÝCH ZROJŮ.....	69
13 SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ	73
14 PŘÍLOHY.....	75

Seznam použitých zkratk, výrazů:

a.s	Akciová společnost
EHS	Evropské hospodářské společenství
EMS	Systém environmentálního managementu
EMAS	Eco Management and Audit Scheme
EA	Environmentální aspekt
EU	Evropská unie
IA	Interní audit
IIA	Institut interních auditorů
ISO	International Organization for Standardization (Mezinárodní organizace pro normalizaci)
QEMS	Systém managementu kvality a environmentu
OŽP	Ochrana životního prostředí
NO	Nebezpečný odpad
REA	Registru environmentálních aspektů
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
ŽP	Životní prostředí

1 ÚVOD

Environmentální management je manažerský proces, který se opírá o hodnoty trvale udržitelného rozvoje a počítá s nimi jako s nedílnou součástí firemních cílů či mise organizací veřejného sektoru. Představuje integrovaný systém plánování, organizování, řešení problémů, rozhodování, řízení a kontroly, který při dosahování svých cílů bere v úvahu nejen potřeby současných generací, ale snaží se zohlednit i možnost uspokojení potřeb budoucích generací, usiluje o zlepšení kvality lidského života, aniž by byla ohrožena únosnost kapacity ekosystémů, na nichž je závislý.

Pro současné podnikatelské prostředí je typické, že se neustále zvyšují nároky pod tlakem externího prostředí, především zákazníků nebo odběratelů, kteří často požadují, aby dodavatel prokázal svou důvěryhodnost např. certifikovanými systémy managementu environmentu a kvality. Nejen požadavky zákazníků, ale i soustava norem ISO se neustále rozvíjí, a proto uplatňování požadavků dle těchto norem je stále častěji chápáno jako základní předpoklad pro prosperitu firmy. Ve své práci se zabývám fungováním systému environmentálního managementu v konkrétní společnosti. Pro zpracování této práce jsem si vybrala společnost Lubstar, a.s., která je držitelem certifikátu řízení jakosti ČSN EN ISO 14001:2016. Počet certifikovaných společností na trhu neustále roste. Tento trend naznačuje, že certifikace podle ISO norem může být v blízké budoucnosti nejen běžným standardem, ale také základem integrovaného systému řízení pro všechny úspěšné společnosti. Téma diplomové práce jsem si zvolila z důvodu svého působení v certifikované společnosti, kde působím v oddělení logistiky. V diplomové práci bych ráda využila své zkušenosti získané v tomto zaměstnání a pomocí interního auditu ověřila efektivitu systému managementu a navrhla doporučení k jeho zlepšení.

2 CÍLE PRÁCE

Cílem práce je pomocí aplikace teoretických a praktických poznatků navrhnout realizaci interního auditu ve vybrané společnosti. Bude provedena analýza rozdílových požadavků nového (ČSN EN ISO 14001:2016) a předchozího standardu (ČSN EN ISO 14001:2004) systémů environmentálního managementu (EMS), dále bude provedena analýza rizik ve vazbě na požadavky EMS, bude sestaven plán interního auditu EMS a bude ověřena aplikovatelnost provedených zjištění v rámci realizovaného interního auditu. Na základě zjištění z interního auditu budou navržena preventivní a nápravná opatření a případná další doporučení vedoucí ke zlepšení systémů. Pozornost bude rovněž zaměřena na možnosti využití nástrojů vedoucích k efektivnímu vyhodnocení zjištění z interního auditu.

3 METODIKA

Stanovený postup řešení práce vede ke splnění zadaných cílů diplomové práce. V průběhu zpracování tématu je čerpáno z doporučené literatury, odborných zdrojů, vypracovaná interní dokumentace společnosti a z vlastních zjištění získaných v průběhu zpracování interního auditu. V teoretické části jsou na základě rešerše literatury definované základní pojmy týkající se dané problematiky, náležitosti interního auditu a požadavky na auditora.

V praktické části je představen vybraný podnik. Dále je provedena analýza rozdílových požadavků nového standardu ČSN EN ISO 14001:2016 a předchozího standardu ČSN EN ISO 14001:2004 systémů environmentálního managementu (EMS), analýza rizik ve společnosti ve vazbě na plnění požadavků systému EMS a navržen plán interního auditu. Následně je proveden interní audit, který slouží jako nástroj k prověření environmentálního managementu. Ověření teoretických faktů v praxi je provedeno na základě rozhovoru a provedení interního auditu s představitelkou EMS. Auditovány jsou jednotlivé oblasti systému environmentu - Kontext organizace, Vedení (LEADERSHIP), Plánování, Podpora, Provoz, Hodnocení výkonnosti a Zlepšování. Pro každou oblast je navržen soubor otázek, které ověří nejen požadavky standardu, ale především jeho funkčnost a správnost nastavení jednotlivých procesů.

Na základě zjištěných skutečností je uděleno každé prověřované oblasti určitý počet bodů a to v rámci jejího zdokumentování a také její skutečné realizaci. Bodování je následující: úplné splnění – 5 bodů, částečné 3 body, a nesplnění 0 bodů. Celkem je hodnoceno 7 oblastí, za každou je maximální možný počet bodů 10. Ze získaných výsledků je vyhodnocena míra shody s požadavky normy ISO 14001 a navrženo doporučení ke zlepšení pro management společnosti. V závěru práce je prověřena funkčnost a zlepšování systému managementu.

4 LITERÁRNÍ ŘEŠERŠE

4.1 Základní pojmy a jejich definice

4.1.1 Management

Kapitola je zaměřena na objasnění základních pojmů z pohledu systémů managementu a interního auditu, pomocí kterého budeme systém prověřovat. Prvním z klíčových pojmů pro pochopení systému řízení je slovo management. Nenadál uvádí: „*Management jako souhrn všech činností, které je potřeba udělat, aby byly zabezpečeny funkce organizace. Je všeobecně uznávanou skutečností, že je to právě úroveň manažerských řídicích procesů, která rozhodujícím způsobem ovlivňuje dlouhodobou prosperitu všech typů organizací*“ (NENADÁL, 2006).

4.1.2 Systém řízení

Správný chod managementu zajišťuje systém řízení, který Nenadál definuje jako „*Struktura procesů a postupů k zajištění toho, že organizace je schopna plnit všechny úkoly požadované pro dosažení svých cílů.*“ (NENADÁL, 2006). Tuto definici doplňuje norma ISO 9000, která charakterizuje systém řízení jako: „*Systém pro stanovení politiky a cílů a k dosažení těchto cílů. Systém managementu může obsahovat různé systémy managementu jako např. systém managementu jakosti, systém managementu financí nebo systém environmentálního managementu.*“

Známý americký odborník J.M. Juran, nazýván praotcem řízení jakosti, vydal v roce 1954 první komplexní příručku o řízení jakosti „*Handbook of Quality Control*“. Základem jeho přístupu je tzv. trilogie jakosti, která spočívá v neustálém zdokonalování procesů ve třech fázích: plánování – kontrola – zdokonalení. Kontrola jakosti porovnává výrobky s normami a zajišťuje korekci rozdílů. (MACUROVÁ, 1992) Systémy řízení jsou potřeba zdokumentovat, rozdělit, specifikovat v nich odpovědnosti, stanovit pracovní postupy. O splnění těchto postupů je třeba vést řádné záznamy. (NOVOTNÝ, 2007)

- **dokumentace:** definují produkty organizace, její procesy, postupy nebo činnosti. Je to například výrobní nebo výkresová dokumentace, směrnice, rozhodnutí apod. Specifikace dokumentu definuje aktuální stav v systému a reaguje na měnící se podmínky a prostředí.

- **záznamy:** jsou dokladem o prováděné činnosti. Příkladem záznamů mohou být protokoly kontrol, zápisy z jednání, záznamy o školeních apod. Informace v záznamech musí zůstat nezměněny pro jejich relevantnost a úplnost.

4.1.3 Životní prostředí

Životní prostředí tvoří vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie. (Zákon č. 17/1992 Sb.)

Vývoj manažerských přístupů k životnímu prostředí

Po celá tisíciletí se lidé zabývali činnostmi, které měly zanedbatelný vliv na životní prostředí. S počátkem průmyslové revoluce došlo ke zlomu ve vztahu mezi člověkem a přírodou, kdy byl zaznamenán vysoký nárůst negativních vlivů lidské činnosti na životní prostředí.

Podle Vebera (2010) se začíná společnost vypořádávat s ekologickými problémy až v posledním půlstoletí následujícími postupy:

- 50 až 60. léta – přístupy ředění (snaha ředit na menší koncentrace, budování vysokých komínů),
- 70. léta – zaměření na koncové účinky (technologie zachycující škodliviny na konci procesu)
- 80. léta – recyklace (snaha o opakované využití)
- 90. léta – prevence, EMS – kladen důraz na prevenci a minimalizaci negativních vlivů na životní prostředí.

V současné době existují v Evropě zejména dva základní přístupy k systému environmentálního managementu prvním je environmentální manažerský systém neboli EMS, který vychází z norem ISO řad 14000 a druhým přístup vycházející z programu EMAS. (FILDÁN, 2016)

4.1.4 Systémy environmentálního managementu (EMS)

Systém řízení zaměřený na ochranu životního prostředí (Environmental Management System - EMS) byl poprvé kodifikován v příloze nařízení ES 1836/93 v podobě nařízení EMAS a následně v normě ISO 14 000 vydané v roce 1996. Důležitým znakem EMS je, že si jej kterýkoli podnik, bez rozdílu typu, velikosti a charakteru činností, může sám vytvořit jako součást svého systému řízení. Při zavádění a udržování těchto systémů jsou používány stejné přístupy, jaké jsou známy z oblasti managementu kvality. (FILDÁN, 2016)

Zejména v minulosti byla jakost spojována pouze s hmotnými výstupy podniků a byla definována jako uspokojování požadavků uživatelů. V dnešní době v sobě jakost zahrnuje i mnohé další aspekty, kterými může být i ekologický standard. Lidstvo si stále více uvědomuje vyčerpatelnost zdrojů, a tak se názory mnohých upírají k trvale udržitelnému rozvoji. Trvale udržitelný rozvoj je definován jako schopnost naplnit současné potřeby bez toho, aby byly ohroženy potřeby budoucích generací. Postupně se zde vytvořil požadavek vytvořit mezinárodní normy, které by sjednotily jednotlivé přístupy, a tak došlo ke vzniku EMS, který vyplývá z norem ISO řady 14 000. (Nenadál, 2002). Systémy EMAS jsou pro podniky nástroje pro zkvalitnění životního prostředí, eliminaci negativních dopadů na životní prostředí a zlepšení všech procesů, které se více či méně dotýkají ochrany životního prostředí.

Obrázek 1: Dynamický model EMS podle normy ISO 14001:2016



zdroj: (<https://www.eiso.cz>)

Smyslem systému environmentálního managementu je neustálé snižování vlivu podniku na životní prostředí a zlepšování podnikového systému environmentálního managementu jako takového. Norma je aplikovatelná ve všech společnostech nezávisle na oboru činnosti a velikosti firmy a jejími dvěma hlavní cíli jsou:

- Důraz na určení vlivu všech činností organizace na životní prostředí (ŽP) a aktivnější řízení těch, jejichž dopad na ŽP je významný (environmentální aspekty)
- Sledování novel všech často se měnících legislativních a jiných předpisů týkajících se ŽP a jejich dodržování (Registr legislativních požadavků)

Dle Vebra (2006) jsou hlavní cíle EMS:

- identifikování aktivit podniku a jejich dopady na životní prostředí
- měření environmentálního profilu
- stanovení cílů zlepšení environmentálního profilu
- vést dialog s lidmi vně i uvnitř podniku o environmentálním profilu a zavést systém k neustálému zlepšování tohoto profilu.
-

4.1.5 ISO

Jeden z hlavních nástrojů, jak zajistit fungující systémy managementu jsou ISO koncepce. ISO je zkratka názvu International Organization for Standardization neboli Mezinárodní organizace pro standardizaci, která je celosvětovou federací národních normalizačních orgánů. (The ISO story, 2019) Tyto orgány jsou zároveň jejími členy. Mezinárodní normy obvykle připravují technické komise ISO, případně vládní a nevládní mezinárodní organizace. Nové návrhy mezinárodních norem přijaté technickými komisemi se rozesílají členským orgánům k hlasování. Představitelem českého členského orgánu je Český normalizační institut. (ISO/TS 16949, 2009)

Normy řady ISO jsou charakteristické svou jednoduchostí a univerzálností. Jsou aplikovatelné na různé obory podnikání v oblasti služeb i výroby a to jak pro střední tak i pro malé firmy. To jsou hlavní důvody, proč jsou světově mezi standardy nejznámější a nejvyužívanější.

ISO 14001

Požadavky na systém řízení péče o životní prostředí specifikuje norma ČSN EN ISO 14001:2016. Aplikováním takového systému managementu musí organizace vhodnými prostředky řídit veškeré své chování k životnímu prostředí prostřednictvím své politiky a cílů. Politika environmentu v podniku by neměla být záležitostí jednoho zaměstnance. Pro správné fungování těchto systémů je nezbytné do procesů aktivně začlenit všechny zaměstnance. Je nezbytné zajistit, aby pro podnik v prevenci ochrany životního prostředí nebyla osamoceným impulsem pouze certifikace. Ochrana životního prostředí musí být trvalou součástí podnikové kultury. Systémy managementu jakosti ISO 9001 a environmentálního managementu ISO

14001 jsou nejrozšířenějšími systémy řízení. Environmentální systém managementu zavádějí organizace, které chtějí podporovat ochranu životního prostředí, demonstrovat svůj vztah k životnímu prostředí svým dodavatelům, zákazníkům a orgánům státní správy, udržovat a zlepšovat systém péče o ŽP a být bezproblémový vůči kontrolním orgánům.

4.1.6 EMAS

EMAS (celým názvem Eco-Management and Audit Scheme) je rozsáhlejší přístup EMS určený pro země Evropské Unie. Zaměřuje se na problematiku nejen systému environmentálního managementu, ale také auditu systému environmentálního managementu. Cílem EMAS je zlepšit svou environmentální a finanční výkonnost a sdělovat své úspěchy v oblasti životního prostředí zúčastněným stranám.

Pro dosažení certifikace EMAS organizace musí:

- rozvíjet politiku životního prostředí;
- realizovat úvodní přezkoumání stavu životního prostředí;
- vypracovat program pro životní prostředí;
- zavést systém EMS;
- provést interní environmentální audit;
- provést následnou kontrolu;
- vypracovat environmentální prohlášení;
- získat ověření platnosti a zaregistrovat se (WEIß, 2006)

Úspěšné podniky deklarují kvalitu svého podnikového řízení vlastnictvím náležitých certifikátů a osvědčení. Garantují tak obchodním partnerům a zainteresovaným stranám vysokou úroveň, kulturu a vyspělost organizace. Zavedením certifikace systému je strategickým krokem. S pomocí systému EMAS podniky snižují negativní dopad své činnosti na životní prostředí. S pomocí tohoto programu Evropské unie podniky lépe nakládají s odpady, nahrazovají neúsporné technologie, hledají úspory ve výrobě a vytvářejí havarijní plány.

4.1.7 Riziko

Podle zákona č. 224/2015 Sb. je riziko chápáno jako pravděpodobnost vzniku nežádoucího specifického účinku, ke kterému dojde během určité doby nebo za určitých okolností. Rizika jsou nedílnou součástí podnikání. Dle Standardů je riziko vymezeno jako „možný výskyt událostí, které mají přímý dopad na dosahování cílů organizace“.

Dle metodických pokynů oboru ekologických rizik a monitoringu ministerstva životního prostředí ČR k hodnocení rizik je riziko definováno jako pravděpodobnost, se kterou skutečně dojde za definovaných podmínek expozice k projevu nepříznivého účinku. V číselném vyjádření se tato pravděpodobnost může pohybovat od 0 (k poškození vůbec nedojde) do 1 (k poškození dojde ve všech případech). Hodnocení environmentálního rizika je definováno jako postup, který využívá syntézu všech dostupných údajů podle současných vědeckých poznatků pro určení druhu a stupně rizik plynoucích z ekologické zátěže. Stanoví, v jakém rozsahu byly, jsou anebo v budoucnosti mohou být působení tohoto znečištění vystaveny jednotlivé skupiny populace, nebo složky ŽP a konečně zahrnuje charakterizace existujících nebo potenciálních rizik vyplývajících z vedených zjištění.

4.2 Audit

Auditorská činnost je chápána obecně jako určitá kontrola hospodaření společnosti. Laik si zpravidla pod tímto pojmem představí kontrolu finančních výkazů a účetnictví daného podniku. Tento pohled je však velice zúžený a v reálu vystihuje (a to navíc jen z části) pouze podstatu externího auditu. Vedle externího auditu však souběžně funguje také poměrně obsáhlá disciplína auditu interního, jejíž vymezení si s sebou nese vlastní logiku.

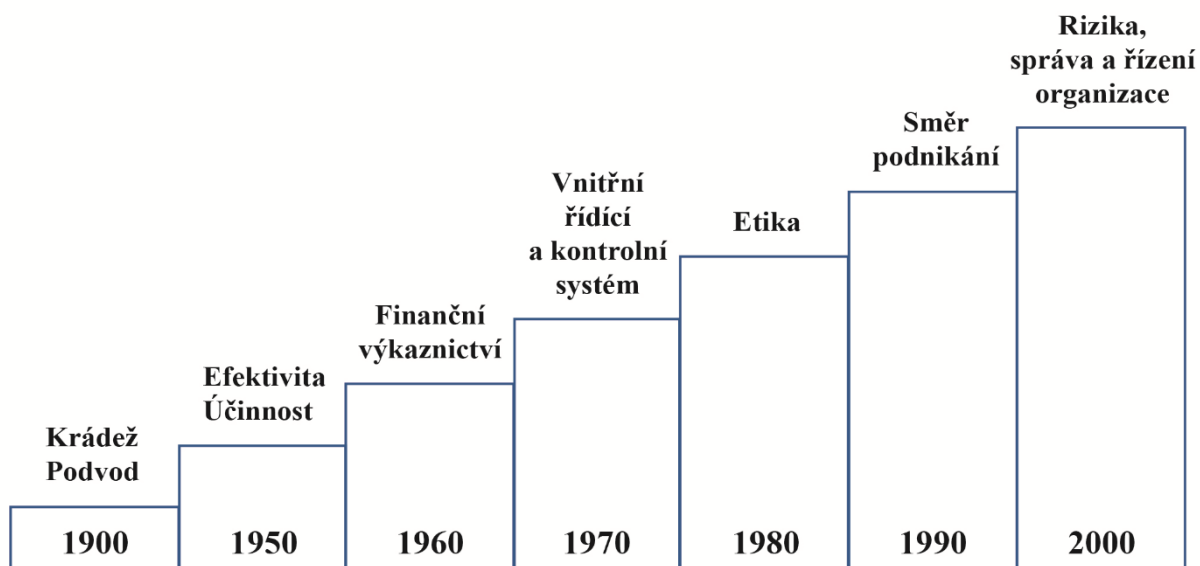
4.2.1 Historie auditu

Auditorská profese se vyvíjí již velice dlouhou dobu. První zmínky o auditu lze zaznamenat již v době 3 500 let př. n. l. V Mezopotámii se objevovaly prvky kontroly obchodních transakcí, kdy probíhala určitá kontrola dokladů deklarujících množství obilovin obchodovaných na trzích. (THE INSTITUTE OF INTERNAL AUDITORS, 2015). Větší význam ovšem začal audit nabývat v dobách Starověkého Říma, kde byly ustanoveny dva nižší římské úředníky tzv. Quaestori, kteří byly najímáni vládou. Zkoumali účty provinčních guvernérů a informovali senát o výši státního majetku. S růstem římského impéria bylo zapotřebí, aby přejímali další funkce. Počet quaestorů se časem navýšil a měli na starost také

vyplácení žoldů, financování, úschovu dokumentů, vybírání cel, vedení evidencí příjmů a výdajů a jejich kontrola.

V této době vzniklo označení auditor. Role auditora se v minulosti měnila dle potřeby. Například při velkých obchodních výpravách měl auditor za úkol stanovovat množství a druh zboží, které je nutné vzít s sebou. Musel také dbát na prevenci proti krádežím. Dále musel auditor vykazovat získané tržby. Jeho role byla podobná roli účetního. Proto není divu, že rozvoj auditu je úzce spjat s účetnictvím. Audit i účetnictví patřily k metodám, které sloužily k evidenci a ochraně majetku. Audit v nynější podobě začal během průmyslové revoluce v Anglii. V 19. století bohatí Angličané investovali do podniků ve Spojených státech. Díky tomu metody a postupy anglických auditorů překročily oceán. (KAFKA, 2009). Interní audit, v podobě jak ho známe dnes, se začal rozsáhle využívat až od 80. let minulého století. (MÜLLEROVÁ, KRÁLÍČEK, 2014). V České republice se interní audit začal objevovat ve velkých průmyslových podnicích, bankách a pojišťovnách na počátku devadesátých let minulého století. K rozšíření interního auditu přispělo přijetí zákona o finanční kontrole ve veřejné správě (DVOŘÁČEK, 2005).

Obrázek 2: Etapy vývoje interního auditu



Vlastní zpracování dle "Changing Emphasis of Internal Audit";
Dublin Institute of Technology; <http://www.dit.org>

4.2.2 Obecná definice

Při řízení podniku je hlavním úkolem managementu průběžné ověřování funkčnosti systému jakosti a spolehlivosti jeho řízení. „*Audit je systematický proces objektivního získávání a vyhodnocování důkazů, týkajících se informací o ekonomických činnostech a událostech, s cílem zjistit míru souladu mezi těmito informacemi a stanovenými kritérii a sdělit výsledky zainteresovaným zájemcům*“ (RICCHIUTE, 1994).

Hlavním diagnostickým nástrojem je auditorská činnost. V průběhu auditu dochází k ověření určité skutečnosti či stavu osobou, která má k této činnosti náležité předpoklady. „*Audit je v podstatě kritická analýza, která umožňuje ověřovat informace dodané podnikem, hodnotit operativní činnost a systémy používané při jejich předávání*“ (SAWYER, 2003). Funguje jako zpětná vazba, která poskytuje informace o stavu systému jakosti podniku a procesů v něm probíhajících. Audity se týkají všech procesů a poskytují nezávislý zdroj informací. Dle Komory auditorů České republiky je audit prostředek, jímž osoba ujišťuje druhou osobu o kvalitě, podmínkách či stavu určité skutečnosti. Potřeba auditu vyplývá z nejistoty nebo pochybností o kvalitě a z nemožnosti tuto nejistotu odstranit vlastními silami.

Podstata interního auditu je dána jeho definicí, kterou přijali samotní interní auditoři, na základě celosvětové diskuse interních auditorů, na podzim roku 1999. Definice uvádí, že: „*Interní audit je nezávislá, objektivní, zjišťovací a konzultační činnost zaměřená na přidávání hodnoty a zdokonalování procesu v organizaci. Interní audit pomáhá organizaci dosahovat jejích cílů tím, že přináší systematický metodický přístup k hodnocení a zlepšování efektivnosti řízení rizik, řídicích a kontrolních procesů a správy a řízení organizace*“. Definice je součástí rámce profesionální praxe interního auditu, který schválila správní rada Institutu interních auditorů se sídlem v USA.

Dle Kafky (2009) vyplývá z definice šest významných prvků interního auditu, které označuje jako faktory úspěchu:

- **Nezávislá a objektivní činnost** – Nezávislost je jeden ze základních předpokladů pro efektivnost. Po revizi předchozí definice, zmizela fráze "funkce uvnitř organizace" a proto lze služby interního auditu poskytovat i jednotlivci nebo subjektům mimo organizaci. Interní auditoři nesou plnou zodpovědnost za výstupy auditu. Ty musí být nezávislé a objektivní. Objektivní úsudek auditora nesmí být ovlivněn žádným

nežádoucím vztahem nebo skutečností. Interní auditoři nesmějí auditovat své vlastní činnosti. Také by neměli schvalovat postupy a pravidla organizace. Vedoucí auditu musí pravidelně vyhodnocovat potencionální rizika střetu zájmů.

- **Ujištění a konzultace** - Při explicitním popisu konzultační role interních auditorů je nutné charakterizovat úplný rozsah služeb, které interní auditoři poskytují uvnitř organizace. Neboť „poskytování“ jejich znalostí a zkušeností z prostředí by mělo být rovněž součástí jimi poskytovaných zjišťovacích zakázek. Ujišťování služby jsou vymezeny vrcholovému manažerovi v návaznosti na hodnocení řídicího, kontrolního systému a rizik. Konzultační služby jsou přizpůsobeny potřebám klienta a musí obsahovat přidanou hodnotu. Zaměřují se na zdokonalování procesů a výsledkem je doporučení.
- **Přidaná hodnota a zdokonalování** – Organizace existují proto, aby vytvářely hodnotu nebo užitek jejím vlastníkům, zákazníkům, klientům a ostatním zainteresovaným stranám. Ve většině organizací přidaná hodnota není sledována. Auditoři přináší hodnotu organizaci tím, že informuje a hodnotí management a hodnotí účinnost a efektivnost struktury kontrolních a řídicích mechanismů.
- **Vnímání organizace jako celek** - Auditoři napomáhají organizaci jako celku. Musejí pochopit cíle a procesy uvnitř organizace a vnímat příčiny jejich problémů.
- **Vymezení hranice** - Interní auditoři hodnotí a zdokonalují efektivnost fungování risk managementu uvnitř organizace, řídicího a kontrolního systému. Zdokonalují a hodnotí procesy související se správnou a řízením organizace.
- **Unikátní forma franchisingu** - Audit lze poskytovat pouze systematicky a v souladu

Norma ČSN EN ISO 19011 definuje základní kritéria auditu, mezi které patří soubor politik, postupů nebo požadavků. Kritéria auditu jsou používána jako základ, se kterým se porovnávají důkazy z auditu (záznamy, konstatování skutečnosti nebo jiné informace, které souvisejí s kritérii auditu a jsou ověřitelné).

Organizace interního auditu

Mezinárodní institut interních auditorů (IIA) je tvůrce Mezinárodních standardů pro profesní praxi interního auditu. Založen byl skupinou praktikujících interních auditorů v roce 1941 v New Yorku. Jeho sídlo je v Altamonte Springs na Floridě. Plní funkci přední

výzkumné vzdělávací organizace. IIA je jediným poskytovatelem globální certifikace. Instrukce se stará o profesionální úroveň auditu. Vydává směrnice, standardy a etický kodex.

Při snaze o sjednocení přístupu k problematice interního auditu vznikla v roce 1982 Evropská konfederace institutů (evropean Confederation of Institutes of Internal Auditing – ECIIA). Konfederace zachovává úplnou autonomii národních institutů a své poslání spatřuje v „*prosazování a rozvíjení profesionální praxe v oblasti interního auditu v Evropě prostřednictvím členských organizací, ku prospěchu této profese ve všech členských zemích*“ (SCHRÁNIL, 2010). Cílem vzniku konfederace byla podpora evropského interního auditu v rámci EHS. Její význam roste společně s EU. Sídlí v Bruselu.

V roce 1995 byl založen Český institut interních auditorů (ČIIA), který je národním institutem Mezinárodního institutu interních auditorů. ČIIA je zapsaný spolek interních auditorů za účelem prosazování a podpory rozvoje interního auditu v České republice. Institut sídlí v Praze. Spolupracuje se zahraničními institucemi a publikuje materiály k rozšíření znalostí o interním auditu. ČIIA nyní tvoří přibližně 1000 členů. Jeho nejvyšším orgánem je Sněm, který se schází pravidelně každý rok. Činnost řídí Rada, na kterou dohlíží tříčlenná Kontrolní komise. V současné době je v České republice platný zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech. V současné době platný zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech. Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie, zároveň navazuje na přímo použitelný předpis Evropské unie a upravuje výkon auditorské činnosti, působnost Komory auditorů České republiky, působnost Rady pro veřejný dohled nad auditem, jakož i práva a povinnosti fyzických a právnických osob s tím spojené.

4.2.3 Cíle auditu

Každý audit má svůj účel a cíl. Dle typu auditu stanovuje auditor odpovídající postupy ke splnění cíle. Cíle auditu jsou obecná prohlášení vypracovaná interními auditory. Postupy se rozumí prostředky k dosažení cílů auditu. Cíle auditu a postupy ve svém souhrnu definují předmět práce interních auditorů. Na základě informací zjištěných v průběhu auditu je vedení povinné přistoupit k nezbytným opatřením vedoucím ke zlepšení fungování systému jakosti s cílem zlepšit úroveň plnění požadavků zákazníka. Výstup z prováděného auditu by měl obsahovat zjištění faktů, nikoli chyb. Audit pracovníkům organizace slouží k efektivnímu plnění jejich funkcí.

Definice hlavních cílů auditu:

- zjistit, zda podnik má vybudovaný systém jakosti
- zjistit, zda dokumentovaný systém jakosti a jeho jednotlivé prvky, procesy, výrobky, služby či pracovníci odpovídají požadavkům příslušných norem či směrnic
- zjistit, zda je dokumentovaný systém jakosti uveden v život
- ověřit, zda reálné procesy probíhají v souladu s dokumentovaným systémem stále a za všech okolností
- ověřit, zda implementace systému jakosti je účinná, tzn., zda systém jakosti plní svůj základní cíl - vytvoření podmínek pro splnění požadavků zákazníka
- poskytnout jasnou a přesnou formulaci zjištěných neshod doložených objektivními důkazy
- podat návrhy nápravných opatření nebo doporučení ke zlepšení

4.2.4 Typy auditu

Rozlišujeme dva základní typy auditů interní a externí. Interní audit stále více nabývá na významu, i přes to že je mu věnována menší pozornost v porovnáním s externím auditem. Oba druhy auditů jsou navzájem provázané. Interní audit může posloužit jako podklad externím auditorům, kteří je mohou využít pro svoji ověřovací činnost.

Interní audit

Zabývá se vnitřními procesy společnosti a nastavuje kontrolní procesy, které slouží jako prevence vzniku problémům v podniku a napomáhá správné činnosti procesů. Zabývá se veškerou činností jednotky celoročně. Uskutečňuje se prostřednictvím vlastních pracovníků společnosti. Jeho zpráva není veřejným dokumentem.

Rozlišujeme mnoho typů interních auditů – jakosti výrobku, jakosti procesů, pracovníků a systémů jakosti. Audit jakosti výrobku ověřuje, zda výrobek splňuje parametry funkčnosti. Pomocí testů, zkoušek a měření se hodnotí spolehlivost, funkčnost, technická úroveň, bezpečnosti apod. Audit jakosti procesů vyhodnocuje efektivnost pracovních postupů a procesů. Sleduje vybraný proces od začátku do konce. Audit musí vykonávat odborník daného procesu. Audit pracovníků provádí management podniku. Cílem tohoto auditu je

identifikace a odstranění organizačních překážek, které pracovníkům brání ve zvyšování využití jejich kvalifikace a schopností. Audit systémů jakosti posuzuje úroveň a účinnost systémů jakosti dle norem ČSN ISO. Audity dále rozlišujeme podle množství činností, které auditor musí prozkoumat na audity – úplné, dílčí a následné. Následný audit se vykonává v případě, kdy v průběhu auditu jsou odhaleny nedostatky nebo neshody, které jsou následně odstraněny nápravným opatřením. (NENADÁL, 1998)

Externí audit

Nejčastěji se zabývá auditem finančních výkazů akciové společnosti. V současné době se jeho záběr rozšiřuje. Patří sem také oblasti jako např. audit jakosti, managementu, ekologický audit. Externí auditor je autorizovaná fyzická nebo právnická osoba, která musí být nezávislá jak na státních orgánech, tak na vedení auditorské činnosti. Nesmí být zaměstnancem auditované organizace. Externí audit je třeba provádět v souladu s jasně danými normami a postupy. Oproti tomu interní audit je mnohem pružnější a závisí na vedení společnosti, jak bude audit provádět. Výstupem externího auditu je Auditorská zpráva, která se stává součástí Účetní uzávěrky a s ní Výroční zprávy. Obvykle se vydává v podobě osvědčení nebo certifikátu a jedná se o veřejně přístupný dokument. Hodnocení auditora ve zprávě je buď: bez výhrad, s výhradou, záporné hodnocení nebo odmítnutí výroku. Výstup nese údaje o důvěryhodnosti společnosti. (SCHRÁNIL, 2010)

4.2.5 Řízení interního auditu

Plánování auditu

K optimálnímu využití kapacit auditu je třeba ke každému auditu sestavit plán. Výchozím a zároveň klíčovým bodem pro tvorbu plánu auditu je identifikace možných rizik, na základě kterých je audit prováděn. Vedení útvaru interního auditu má za úkol připravit plán, který by měl být založen na metodickém a kontrolním posouzení rizik. Analýza rizik zkoumá všechny činnosti a subjekty v podniku. Plán auditu je sestaven se zřetelem na stupeň rizika. Plán obsahuje požadavky legislativy, top managementu, strategie a cíle organizace a návrhy pracovníků. Na základě toho jsou určeny priority činnosti, cíle auditu, rozsah a povaha úkolů, které mají být vykonány. (SCHRÁNIL, 2010). Plány mají různý časový horizont a je třeba aktualizovat. Jeho obsah závisí na velikosti a strukturovanosti organizace. Plán se vypracuje buď najednou komplexně, nebo postupně z dílčích plánů pro jednotlivá oddělení.

Dokumentace auditu

Dokumentace auditu obsahuje získané materiály, které dokládají průběh celého auditního procesu. Slouží jako podklad pro vypracování autorských zpráv nebo pro hodnocení činnosti útvaru interního auditu. Dokumentace se liší dle povahy konkrétního auditu. Ke každému auditu by měla být doložena dokumentace z těchto fází: příprava, provedení, zpracování výsledků a jejich prezentace, přijetí opatření a jejich plnění. Auditorský spis se zakládá do desek a měl by obsahovat: název organizace a útvaru interního auditu, předmět auditu, evidenční číslo, auditovaný objekt, termín provedení auditu, jména vedoucího týmu a pracovníků, kteří audit provedli a obsah auditního spisu.

Nástroje auditu

Mezi základní nástroje auditu patří vývojové diagramy, matice prvků činnosti a kontrolní seznamy otázek. Pomocným nástrojem ze strany dozorčí rady je výbor pro audit. Výbor je orgán, který má dohlížet na to, jak jsou podnikatelské aktivity řízení, kontrolovány, prováděny a vykazovány. Primárním úkolem výboru je asistence dozorčí radě. Mezi další úkoly výboru patří schvalování plánu interního auditu, schvalovat zprávy z činnosti, plnit úlohu soudce v nesrovnalostech a schvalovat doporučení určená vedoucímu pracoviště. (SYNEK, 2011)

Postup

Daný přístup interního auditu se liší podle toho, zda je využíván tradiční postup, nebo postup založený na analýze rizik. Tradiční audit vychází ze stanovení obecných a specifických cílů auditu a identifikace technik řízení a kontroly. Přístup řízení interního auditu založený na analýze rizik určuje priority auditu a zajišťuje tvorbu plánu na základě vyhodnocení rizik. Základem každého kvalitního řízení rizik je identifikace a analýza rizik, která by mohla ohrozit aktivitu organizace.

Tabulka 1: Porovnání tradičního a moderního přístupu

Kroky tradičního přístupu	Kroky moderního přístupu
1. Identifikace obecných cílů.	1. Určování klíčových rizik nebo cílů.
2. Identifikace specifických cílů.	2. Identifikace limitů rizika.
3. Identifikace technik řízení a kontroly.	3. Vytvoření hypotézy o řídicích a kontrolních mechanismech.
4. Zhodnocení adekvátnosti technik řízení a kontroly.	4. Prověření platnosti hypotézy.
5. Testování vybraných technik řízení a kontroly.	5. Oznamování výsledků.
6. Předložení stanoviska a doporučení.	

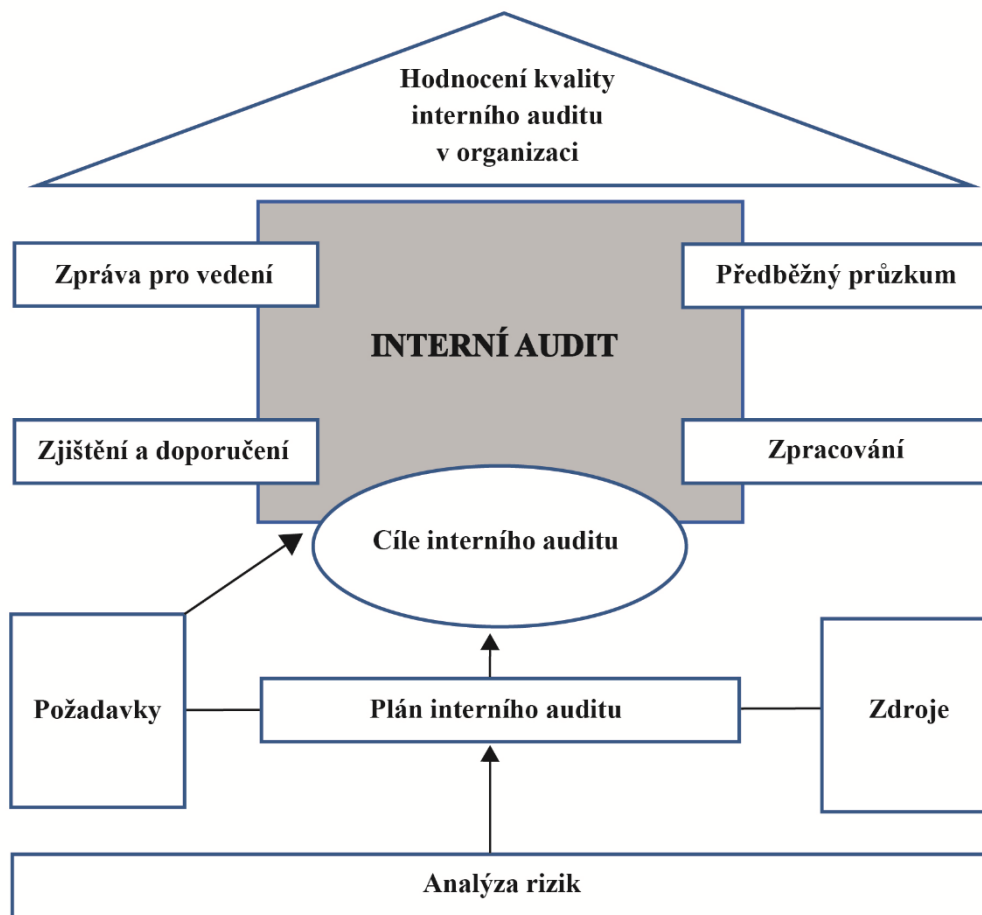
východí zdroj DVOŘÁČEK, 2000 - upraveno autorkou

Bez ohledu na to o jaký typ auditu se jedná, měl by obsahovat tyto fáze: plánovací, přípravnou, realizační, následné kontroly a zakončení. Každý audit se skládá z několika kroků.

1. Porozumění auditovanému objektu.
2. Stanovení cíle auditu.
3. Určení požadovaného důkazního materiálu.
4. Rozhodnutí o vhodných technikách auditu.
5. Shromáždění a analýza auditorských dokladů.
6. Vytvoření zjištění a závěry auditu.
7. Vypracování auditorské zprávy.
8. Postaudit – ověřování výsledků řešení v praxi.

(SCHRÁNIL, 2010)

Obrázek 3: Metodika interního auditu



výchozí zdroj DVOŘÁČEK, KAFKA, 2005 - upraveno autorkou

Výstup interního auditu

Výstupy interních auditorů využívá mnoho uživatelů. Auditor musí dbát na zachování důvěrnosti informací. Mezi nejčastější zákazníky patří: vrcholový management, představenstvo, výbor pro audit, finanční ředitel, provozní management, dodavatelé a odběratelé. Závěry auditu jsou závazné a manažeři jednotlivých oddělení se jimi musí řídit.

Záznam z každého auditu by měl obsahovat následující části:

1. Název oddělení, které audit provedlo;
2. Název auditu;
3. Evidenční číslo auditu;
4. Jméno auditora;
5. Program auditu;
6. Objekty auditu;

7. Termín vykonání auditu;
8. Výsledek auditu;
9. Oblasti, ve kterých je auditem doporučeno přijmout opatření;
10. Datum vytvoření záznamu a podpis auditora;
11. Jméno a podpis manažera kontrolovaného oddělení;
12. Stanovisko manažera kontrolovaného oddělení;
13. Datum kontroly doporučených opatření.

(SCHRÁNIL, 2010)

4.2.6 Interní auditor

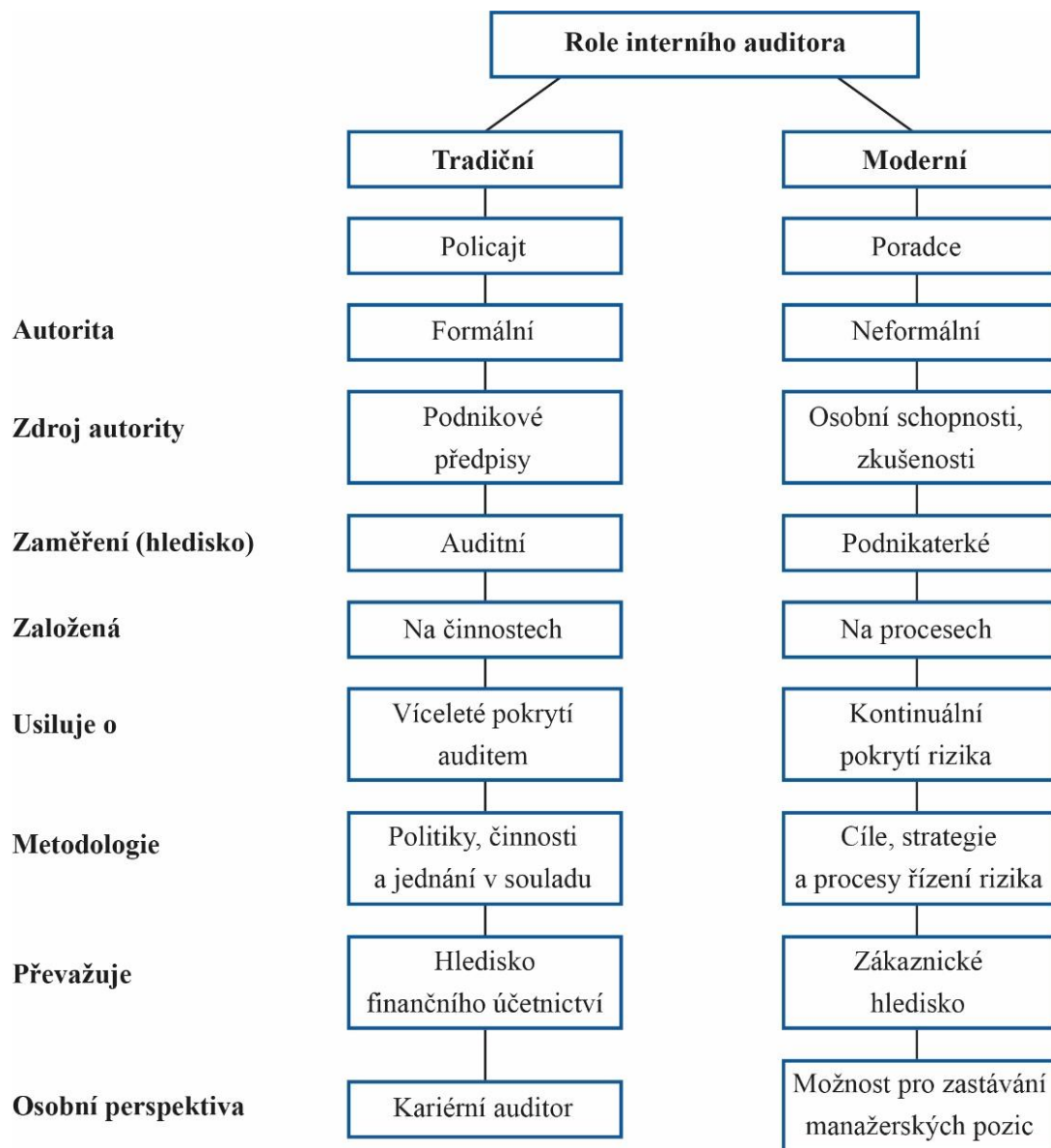
Aby mohl auditor dosahovat dobrých výsledků, musí splňovat určité předpoklady a měl by mít určité vlastnosti. Jedním ze základních požadavků na znalosti interního auditora je znalost logiky. Odborný profil auditora by se měl podobat následujícím rysům: dynamická osoba s osobní přitažlivostí, společenským vystupováním, schopností naslouchat, trpělivostí, neagresivním chováním, vzdělaností, schopností vytvořit ovzduší důvěry, čestností a objektivitou. Náplň práce auditora vyžaduje, aby ke své práci přistupoval s otevřenou myslí. Interní auditoři mají ve srovnání s externími auditory těžší práci v tom, že postrádají nezávislost, jelikož jsou personálem podniku. Auditoři musí pozorně naslouchat, efektivně mluvit a jasně psát. Interní auditoři, kteří jsou uznáváni managementem jako odborníci na manažerskou kontrolu a riziko, jsou základem budoucích úspěchů organizace. (DVOŘÁČEK, 2000)

Další specifikaci požadavků na profil interního auditora uvádí studie z r. 1999 "Competency Framework for Internal Auditing". Pro interního auditora jsou za klíčové považovány následující základní vědomosti:

- znalost kontrolního systému ve společnosti,
- znalost rizik a řízení rizik,
- postupy a techniky interního auditu,
- orientace v informačních technologiích,
- řízení zdrojů,
- řízení změn,
- znalost společnosti (organizace) a jejich činností,
- řízení strategie,

- manažerské postupy,
- znalost prostředí, ve kterém společnost pracuje,
- finanční řízení,
- společenské a sociální vzory, které v daném období působí.

Obrázek 4: Schéma měnící se role interního auditora



zdroj: výchozí zdroj DVOŘÁČEK, 2003 - upraveno autorkou

4.2.7 Měření efektivity interního auditu

Dle Kožíška (2015) efektivnost je vztah mezi dosaženým výsledkem použitými zdroji (poměr výstupu a vstupu). Činnost interního auditu je třeba spojovat s měřitelnými výsledky. Společnost potřebuje zjistit, nakolik tyto funkce přispívají ke zvýšení její hodnoty. Bohužel většina firem chápe audit pouze jako nákladná než přínosná činnost. Ukazatele pro měření přínosu mohou být kvantitativní i kvalitativní. Vždy je nutné vybrat správná kritéria a ukazatele. Interní audit musí prokázat, že jeho funkce je nákladově efektivní a je zřízen tak, aby tuto efektivnost maximalizoval. Efektivnost interního auditu lze měřit na vstupu, v procesu i na výstupu příslušné organizace.

Měření vstupu

Základní kvantitativní ukazatele:

- počet auditorů na 1000 zaměstnanců ve srovnání s odvětvovým průměrem,
- úroveň výdajů,
- roční rozpočet,
- denní náklady na auditora,
- podíl nákladů na útvar auditu v celkových nákladech,
- mzdové náklady auditu ve srovnání s ostatními náklady,
- srovnání v rámci jednotlivých sekcí (pokud je na ně útvar interního auditu rozčleněn),
- srovnání s předcházejícím obdobím,
- rozdělení produktivního času podle typu auditu,
- náklady jednotlivých auditů.

Měření procesu

Verbální hodnocení (charakteristika) výkonu funkce IA:

- odborné aktivity pracoviště interního auditu
- profesionální zdatnost interních auditorů,
- rotace interních auditorů (tj. jejich přesun na řídicí funkce v rámci organizace),
- odpovědnost interního auditu,
- soulad jednání se Standardy,
- podíl neproduktivního času na celkové činnosti interního auditu,
- podíl neproduktivního času v jednotlivých fázích konkrétního auditu,
- časová prodleva mezi ukončením práce v terénu a vydáním finální podoby auditorské práce,

- čas skutečně věnovaný individuálnímu auditu ve srovnání s časem plánovaným,
- srovnání vynaloženého času s dosaženými výsledky,
- čas skutečně věnovaný všem auditům ve srovnání s plánovaným časem na tyto audity,
- a míra realizace auditů ve vztahu k ročnímu plánu,
- pověst interního auditu (viz např. spokojenost klienta s auditem podle následujícího přehledu).

Měření výstupu

K nejčastěji používaným patří následující ukazatele:

- počet přijatých doporučení interního auditu,
- dosažené úspory v nákladech díky realizaci doporučení interního auditu,
- výše potenciálních škod, kterým interní audit včasným upozorněním na rizika zabránil,
- spokojenost klienta
- rostoucí odbornost útvaru interního auditu,
- počty konzultací systémových změn v organizaci, ke kterým byl interní audit přizván,
- vývoj požadavků na speciální audity,
- plnění plánu auditů,
- jednání v souladu s posláním útvaru interního auditu.

(DVOŘÁČEK, 2000)

5 ANALÝZA VYBRANÉHO PODNIKU

Společnost LUBSTAR, a. s. vznikla v polovině roku 2003 a je ryze českou společností bez účasti zahraničního kapitálu. Jedná se o středně velký podnik o velikosti přibližně 70 zaměstnanců. Jedná se o profesionálního dovozce a distributora olejů a maziv značky Mobil, Valvoline, Lukoil a Houghton. Společnost prodá téměř 10 milionů litrů olejů a maziv ročně. Celkový obrát je přibližně 750 mil. Kč ročně. Společnost vlastní značku olejů TIGROL, které se snaží budovat jméno na světovém trhu. Mimo dodávek a distribuci olejů zajišťuje společnost celou řadu služeb, jako např. provádí rozборы olejů, poradenskou činnost, služby spojené s filtrací olejů a prodej filtrů. Společnost LUBSTAR a.s. je majitelem dceřiných společností ESMOIL spol. s r.o., Euroleum s.r.o. a slovenské pobočky LUBSTAR s.r.o.. Společnost sídlí ve vlastním moderním průmyslovém areálu mimo zástavbu v blízkosti dálnice D8 u Kralup nad Vltavou. Společnost má strategicky umístěny menší sklady na území České republiky, aby dodací termíny byly co nejkratší. K tomu využívá i velké skladové zásoby, které se pohybují kolem 1 000 000 litrů maziv.

Obrázek 5: Areál společnosti Lubstar, a.s.



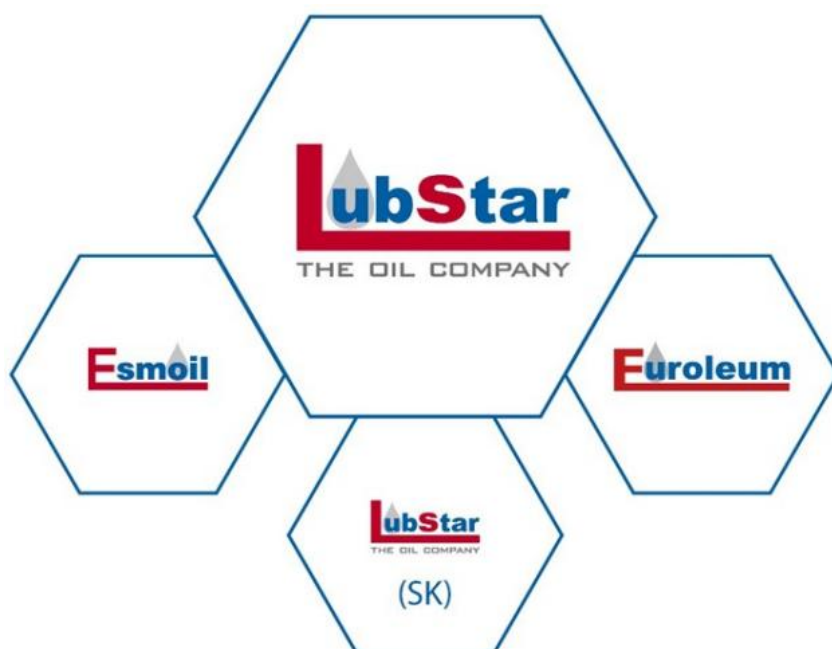
zdroj: Interní dokumentace, systém EMS

Obrázek 6: Logo společnosti



zdroj: www.lubstar.cz

Obrázek 7: Schéma dceřiných společností



zdroj: www.lubstar.cz

Hlavním cílem společnosti je rychlé a cenově příznivé uspokojení potřeb zákazníka, přičemž největší důraz klade na kvalitu dodávaných produktů, pružnost dodávek, vysokou úroveň poskytovaných služeb a ekologickou šetrnost. Aby mohla společnost trvale udržovat a zlepšovat své postavení na trhu, musí udržovat a zlepšovat též úroveň kvality svých služeb a to při vynaložení optimálních nákladů. Tento dlouhodobý cíl vyžaduje systémově plánované a účinné využití všech technologických, lidských a materiálových zdrojů, které jsou organizaci dostupné. Proto vedení společnosti v minulosti rozhodlo o zavedení systémů managementu řízení.

Jednou z priorit společnosti je dodržování přísných ekologických a bezpečnostních pravidel při importu, skladování, stáčení a rozvozu olejů. Samozřejmostí jsou tedy nejen vysoké nároky na kvalitu olejů, ale i nezbytná laboratorní kontrola každé jednotlivé dodávky a dokonalá péče o technická zařízení včetně jejich pravidelné údržby. Kromě dodávek značkových olejů zajišťuje společnost celou řadu dalších služeb. Vlastní servisní vůz, který provádí kontrolu oleje a jeho filtraci k dalšímu použití přímo u zákazníka. Odborní poradci poskytují profesionální poradenství pomocí mobilních laboratorních přístrojů. Dále společnost nabízí laboratorní rozbor, kompletní péči o olejové hospodářství firmy a v neposlední řadě ekologickou likvidaci použitých materiálů.

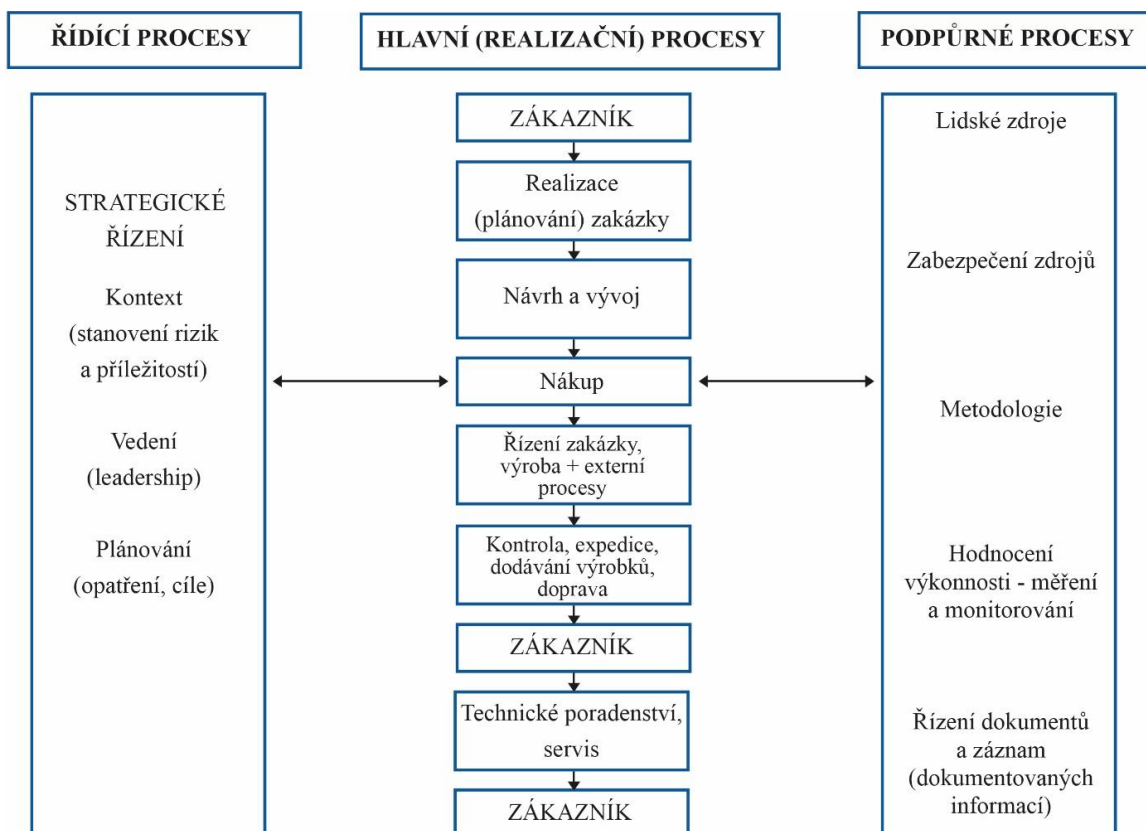
Konečným cílem společnosti je dlouhodobé uspokojení zákazníků. K zajištění schopnosti trvale poskytovat produkt, který splňuje požadavky zákazníka, využívá společnost management kvality. Dle normy ČSN EN ISO 9001 společnost vypracovala potřebné postupy pro všechny prvky systému kvality. Management kvality obsahuje identifikaci jednotlivých procesů, stanovení odpovědností za výkon těchto procesů, zajištění koordinace mezi jednotlivými činnostmi a stanovení priorit a zajištění dostupnosti zdrojů a informací nezbytných pro podporu fungování těchto procesů a pro jejich monitorování. Prvky systému kvality jsou navrženy za účelem vytvořit ve společnosti podmínky pro spokojenost zaměstnanců a spokojenost zákazníků, prokazatelně zajistit, že požadavky na kvalitu jsou dodržovány ve všech fázích procesu, tj. od sjednané zakázky přes výrobní etapu, včetně kontroly až po předání zákazníkovi, co nejdříve zjistit neshody, odstranit je a stanovit opatření proti jejich opakování a trvale prověřovat práci všech, kteří kvalitu díla ovlivňují.

Společnost považuje za důležitou součást své činnosti také hledisko ochrany životního prostředí, a proto se rozhodla začlenit zásady ochrany životního prostředí a principy trvale udržitelného rozvoje do systému řízení společnosti, jako nedílnou součást kvality prováděných činností. Svůj přístup k ochraně životního se rozhodla prezentovat obchodním partnerům, veřejnosti a dalším zainteresovaným stranám zavedením, certifikací a udržováním environmentálního systému managementu dle požadavků ČSN EN ISO 14001.

Předmětem systému managementu kvality a environmentu jsou ve společnosti tyto činnosti: nákup, skladování, prodej a distribuce ropných produktů včetně technického servisu. Jednotlivé pracovní úkoly ve společnosti lze rozdělit do jednotlivých procesů. Řídící procesy

regulují kontrolu a strategická rozhodnutí. Strategické řízení přezkoumává a vyhodnocuje účinnosti systému managementu kvality a environmentu. Spadá sem také zajišťování zdrojů, prostředků, interních auditů, školení, analýz údajů, přijímání a hodnocení nápravných opatření a řízení distributorské sítě. Hlavní realizační procesy přispívají hlavně k prospěchu zákazníka a jsou základem pro přidání hodnoty v produkci. Jedním z hlavních procesů je realizace zakázky, což je proces začínající zpracováním nabídky a končí fakturací zboží zákazníkovi. Spadá sem mnoho úkolů, bez kterých by realizace nebyla schopna proběhnout např. prodej, příjem objednávek, kalkulace nákladů, nakupování, příjem a výdej zboží, příjem cisteren, stáčení zboží, kontroly produktů, zajištění dopravy atd. Druhým z hlavních procesů je realizace služeb, mezi které patří doprava, stáčení a přečerpávání u zákazníků, filtrace emulzí, filtrace olejů, měření čistoty, tribotechnický servis, total fluid management, čištění strojů, poradenství a školení. Ve společnosti probíhají také podpůrné procesy poskytující informace a služby, které jsou základem pro úspěšnou realizaci naší hlavní činnosti např. měření a monitorování, pořízení hmotné investice, zlepšování, údržba zařízení, IT, metrologie, personalistika a dokumentace.

Obrázek 8: Schéma procesů ve společnosti



zdroj: výchozí zdroj Příručka QEMS, upraveno autorkou

Ve společnosti se v plánovaných intervalech provádí interní audity, aby se stanovilo, zda integrovaný systém odpovídá plánovaným činnostem, požadavkům normy ČSN EN ISO 14001 je efektivně uplatňován a udržován. Program auditů plánuje představitel managementu, s ohledem na stav a důležitost procesů a oblastí, které se mají prověřit, stejně jako na výsledky předchozích auditů. V rámci tohoto procesu jsou stanovena kritéria, předmět, četnost a metody auditu. Vhodným výběrem auditorů a prováděním auditů se zajišťuje objektivnost a nestrannost procesu auditu. Plánování auditů je prováděno s vědomím, že auditori nesmí provádět audit na svém pracovišti. Jmenovaný auditor prochází externím výcvikem na interního auditora. Odpovědnosti a požadavky na plánování a provádění auditů, na předkládání zpráv o výsledcích a na udržování záznamů jsou stanoveny v dokumentovaném postupu. Vedoucí odpovědný za auditovanou oblast zodpovídá za zajištění, aby byla bez zbytečných průtahů provedena opatření k odstranění zjištěných neshod a jejich příčin. Mezi následné činnosti jsou vždy zahrnuty ověřování provedených opatření a předložení zprávy o výsledcích ověřování.

6 ROZDÍLOVÁ ANALÝZA STANDARDU

V rámci neustálého zlepšování, které patří k základním principům norem ISO, jsou zlepšovány a revidovány i samotné normy. Poslední aktualizace normy platí od září 2018. Tato rozsáhlá revize stávajících pravidel vznikla již v září roku 2015, o rok později vyšel český překlad. Organizace s certifikovaným systémem managementu environmentu podle ISO 14001 měli tři roky od vydání aktualizace normy na přechod a splnění nových požadavků dle revidovaných norem. Aktualizace je charakteristická tím, že klade větší důraz na rizikový management a podporuje procesní přístup. Norma je koncipována tak, aby vyhovovala všem druhům organizací, a díky vysoké úrovni struktury lze normu snadno integrovat do dalších systémů.

Ochrana životního prostředí a kvalita tvoří subsystémy v řízení managementu podniku, které mohou existovat samostatně či současně při vzájemném úzkém propojení. Oba systémy se ve spoustě věcí prolínají a proto většina organizací, která má certifikaci systému environmentálního managementu vlastní také certifikaci kvality. Při vzájemném propojení obou systémů dosahují organizace daleko lepších výsledků. Při zpracování rozdílové analýzy předchozího znění standardu s aktualizací standardu jsem vytyčila jednotlivé oblasti, které se liší pro environment a kvalitu.

Tabulka 2: Rozdílová analýza

STANDARD ISO Předchozí znění	STANDARD ISO Aktualizace
0. Úvod	0. Úvod <i>(Vysvětluje odlišné zaměření norem)</i>
1. Předmět normy	1. Předmět normy <i>(normy ISO 14001 a 9001 definuje odlišný předmět založený na stejných principech)</i>
1.1 Obecně 1.2 Aplikace	
2. Normativní odkazy	2. Citované dokumenty <i>(norma ISO14001 neobsahuje žádné citované dokumenty, norma ISO 9001 cituje slovník)</i>
3. Termíny a definice	3. Termíny a definice <i>(ISO 14001 obsahuje celou řadu termínů a definic, ISO 9001 žádné termíny neobsahuje)</i>
4. Požadavky na systém environmentálního managementu / systém managementu kvality (ISO 9001)	4. Kontext organizace
4.1 Všeobecné požadavky 4.2 Požadavky na dokumentaci 4.2.1 Obecně 4.2.2 Příručka environmentu/kvality 4.2.3 Řízení dokumentů 4.2.4 Řízení záznamů	4.1 Porozumění organizaci a jejímu kontextu 4.2 Porozumění potřebám a očekávaním zainteresovaných stran 4.3 Stanovení rozsahu systému managementu 4.4 Systém managementu <i>(ISO 9001 obsahuje externí a interní aspekty; ISO 14001 obsahuje externí a interní záležitosti; neobsahuje podrobné požadavky na procesy)</i>
5. Politika	5. Vedení (leadership)
5.1 Angažovanost a aktivita 5.2 Zaměření na zákazníka 5.3 Politika EMS/kvality 5.4 Plánování 5.4.1 Cíle EMS/ kvality 5.4.2 Plánování systému managementu environmentu/kvality 5.5 Odpovědnost, pravomoc a komunikace 5.5.1 odpovědnost a pravomoc 5.5.2 Představitel managementu 5.5.3 Interní komunikace 5.6 Přezkoumání systému managementu 5.6.1 Obecně 5.6.2 Vstup do přezkoumání 5.6.3 Výstup z přezkoumání	5.1 Vedení (leadership) a závazek 5.1.1 Obecně 5.1.2 Zaměření na zákazníka (ISO 9001) 5.2 Politika 5.3 Role odpovědnosti a pravomoci <i>(ISO 14001 neobsahuje požadavky na podporu procesního přístupu)</i>
	6. Plánování
	6.1 Opatření pro řešení rizik a příležitostí 6.2 Cíle environmentu/ kvality, plánování jejich dosažení 6.3 Plánování změn <i>(ISO 14001 požadavek na zdokumentované informace, environmentální aspekty a závazné informace; obsahuje vazbu na havarijní plánování, které v ISO 9001 není)</i>

6. Management zdrojů	7. Podpora
6.1 Poskytování zdrojů 6.2 Lidské zdroje 6.2.1 Obecně 6.2.2 Kompetence, výcvik a vědomí závažnosti 6.3 Infrastruktura 6.4 Pracovní prostředí	7.1 Zdroje (<i>podkapitoly pouze v ISO 9001, ISO 14001 má jednodušší strukturu</i>) 7.1.1 Obecně 7.1.2 Lidé 7.1.3 Infrastruktura 7.1.4 Prostředí pro fungování procesů 7.1.5 Zdroje pro monitorování a měření 7.2 Kompetence 7.3 Povědomí 7.4 Komunikace 7.5 Dokumentované informace
7. Zavedení a provoz	8. Provoz
<i>(ISO 9001 Realizace produktu)</i> 7.1 Plánování realizace produktu 7.2 Procesy týkající se zákazníka 7.3 Komunikace se zákazníkem 7.4 Návrh a vývoj 7.5 Nákup 7.6 Výroba a poskytování služeb	8.1 Plánování a řízení provozu 8.2 Havarijní připravenost a reakce/ <i>Požadavky na produkty a služby (ISO 9001)</i> 8.3 Návrh a vývoj produktů a služeb <i>(pouze ISO 9001)</i> 8.4 Řízení externě poskytovaných procesů, produktů a služeb <i>(pouze ISO 9001)</i> 8.5 Výroba a poskytování služeb <i>(pouze ISO 9001)</i> 8.6 Uvolňování produktů a služeb <i>(pouze ISO 9001)</i> 8.7 Řízení neshodých výstupů <i>(pouze ISO 9001)</i>
8. Měření, analýza a zlepšování	9. Hodnocení výkonosti
8.1 Obecně 8.2 Monitorování a měření 8.2.1 Spokojenost zákazníka 8.2.2 Interní audit 8.2.3 Monitorování a měření procesů 8.2.4 Monitorování a měření produktu 8.3 Hodnocení souladu (<i>pouze ISO 14001 ISO 9001 Řízení neshodného produkt</i>) 8.4 Analýza dat (<i>pouze kvalita</i>) 8.5 Zlepšování 8.5.1 Neustálé zlepšování 8.5.2 Nápravná opatření 8.5.3 Preventivní opatření <i>(rozdílné číslování kapitol ISO 14001, ISO 9001)</i>	9.1 Monitorování, měření, analýza a hodnocení <i>(podkapitoly pouze ISO 9001)</i> 9.1.1 Obecně 9.1.2 Spokojenost zákazníka 9.1.3 Analýza a hodnocení 9.2 Interní audity 9.3 Přezkoumání systému managementu 9.3.1 Obecně 9.3.2 Vstupy pro přezkoumání systému managementu 9.3.3 Výstupy z přezkoumání <i>ISO 14001 má jednodušší strukturu, naopak obsahuje navíc požadavek na hodnocení souladu se závaznými povinnostmi)</i>
	10. Zlepšování
	10.1 Obecně 10.2 Neshoda a nápravné opatření 10.3 Neustálé zlepšování

zdroj: vlastní zpracování dle ISO 14001 a ISO 9001

6.1 Hlavní změny standardu

- **STRUKTURA HLS**

Jedním z hlavních rysů aktualizace normy je její struktura na vysoké úrovni („High Level Structure“). V budoucnu budou normy ISO používat konzistentní strukturu a osnovy, stejné ústřední texty, společné termíny a základní definice. Tím je zajištěno, aby všechny oddíly norem ISO měly stejnou strukturu, nadpisy oddílů a ústřední texty.

- **VEDENÍ (LEADERSHIP) A ANGAŽOVANOST**

Od vrcholového managementu se požaduje, aby vykazoval proaktivní roli z hlediska řízení kvality a životního prostředí. Odpovědnost za problematiku kvality a oblast životního prostředí je sdílená všemi zaměstnanci.

- **PŘÍSTUP K ZAJINTERESOVANÝM STRANÁM**

Jsou zohledňovány potřeby koncových uživatelů, dodavatelů, distributorů a jakýchkoliv dalších stran. Je zohledňována životnost produktu resp. služby v návaznosti na kontrolu řízení dodavatelského řetězce. Sledování zainteresovaných stran pomáhá organizacím snadněji předvídat aktuální i budoucí potřeby a lépe odhalovat obchodní příležitosti.

- **MYŠLENÍ S VĚDOMÍM RIZIK**

Organizace si musí určit rizika, která je potřeba řídit a u nichž jsou plánována a prováděna opatření pro jejich minimalizaci.

- **MÉNĚ PŘEDEPSANÝCH POŽADAVKŮ A ZJEDNODUŠENÍ**

Aktualizace normy obsahuje méně požadavků na stanovené postupy a dokumentaci. Uživatelé mají více volnosti pro vytvoření vlastního způsobu uchopení požadavků normy.

6.2 Nové kapitoly standardu

Kontext organizace

V této kapitole byly zavedeny dvě nové klauzule týkající se kontextu organizace - 4.1 Pochopení organizace a jejího kontextu a 4.2 Pochopení potřeb a očekávání zúčastněných stran. Tyto dvě klauzule vyžadují, aby organizace stanovila oblasti a požadavky, které mohou mít dopad na plánování systému managementu a mohou být použity jako vstup pro jeho vývoj. Novinkou je přístup k zájmovým stranám, který považuje za hlavní předpoklad pro dlouhodobý úspěch podniku zajištění zohlednění požadavků různých relevantních zájmových

stran společnosti. Organizace si musí určit externí a interní záležitosti, které mohou ovlivnit životní prostředí, a následně zainteresované strany relevantní pro EMS, tj. osoby nebo organizace, které mohou mít vliv nebo mohou být ovlivněny rozhodnutími nebo činnostmi organizace, např. majitelé, zaměstnanci, investoři a zákazníci.

Vedení (leadership)

Nejdůležitější pro systém řízení kvality jsou závazky a povinnosti top managementu společnosti, což je také reflektováno v revizi. Požadavky kladené na top management se vztahují na otázky leadershipu, komunikace a zajištění efektivního systému řízení. Top management má mimo jiné povinnost integrovat otázky životního prostředí do podnikatelského procesu rozhodování, strategického plánování a rozhodování. Vrcholové vedení musí mít zdokumentovanou environmentální politiku, která poskytuje rámec pro nastavení env. cílů.

Plánování

Norma požaduje zavedení systému na řízení rizik z hlediska procesního přístupu. Aby vyhověla požadavkům standardu, musí plánovat a realizovat opatření pro řešení rizik. Norma už ovšem neudává, jakým způsobem má organizace rizika řídit a nepožaduje žádné formální metody, nástroje nebo techniky pro zvažování rizik. Posuzování příležitostí vychází z předchozí verze normy, která obsahovala požadavek na plánování. Organizace v rámci posuzování rizik posuzuje i jejich případné příležitosti.

Podpora

Zdroje nezahrnují pouze infrastrukturu a potřebné zdroje pro fungování procesů, ale také hodnotící ukazatele a znalosti. „Lidé“ jsou rovněž výslovně zmíněni. Monitorovací a hodnotící prostředky jsou nyní nahlíženy v širším kontextu. Na významu vzrosla komunikace interní a externí.

Provoz

Kapitola č. 8 je určena hlavně plánování, kontrolu výroby a všech procesů. Všechny výrobní procesy musí být popsány ve vztahu k EMS. Součástí procesů jsou také vstupy (suroviny, materiály, zařízení, apod.) a výstupy (nežádoucí výrobky, odpady). Organizace v této kapitole musí popsat také postupy, jak bude reagovat na možné havarijní situace. Pomocí plánovacích opatření musí organizace definovat, jak by zabránila nepříznivým environmentálním dopadům v případě havárie.

Hodnocení výkonnosti

Environmentální výkon je měřitelným výsledkem managementu environmentálních aspektů v rámci dané společnosti. V rámci revize hrají nově roli indikátory. Vstupy v hodnocení výkonu zahrnují také přehled souladu se „závazky dodržování“, interním auditem a vyhodnocením řízení. Organizace musí uchovávat vhodné dokumentované informace jako důkazy o výsledcích z monitorování, měření a hodnocení.

Zlepšování

Organizace musí určit příležitosti ke zlepšování. K jejich definování organizace zvaží výsledky interních auditů a výsledky analýz. Mezi příklady zlepšování patří nápravná opatření, neustálé zlepšování, inovace a reorganizace. Při výskytu neshody je nutné přijmout opatření k její nápravě nebo provést změny v systému managementu. Organizace musí neustále zlepšovat vhodnost, přiměřenost a efektivitu systému.

7 ANALÝZA RIZIK

Jednou z klíčových změn revize normy ČSN EN ISO 14001:2016 je zavedení systematického přístupu ke zvažování rizik, který nahrazuje řešení „prevence“ jako separátní element systému managementu kvality a environmentu. Zvažování rizik bylo v normách ISO vždy, poslední revize ho ovšem implementovala do celého systému managementu. Rizika jsou obecně považována jako něco, co má pouze negativní následky. V normách ISO jsou rizika uváděna v návaznosti na příležitosti. Proto mohou mít i pozitivní charakter pro společnost.

„Proměňte to, v čem je Váš podnik zranitelný, v nové příležitosti“. (DRUCKER, 2009)

Vliv činností podniku výrazně ovlivňuje životní prostředí, proto je důležité identifikovat a evidovat environmentální aspekty, které mohou mít vliv na životní prostředí. Environmentální aspekt je dle normy ISO 14001 definován jako prvek činností, výrobků nebo služeb organizace, který může ovlivňovat životní prostředí.

V rámci systému environmentálního managementu z pohledu vstupů a výstupů, společnost určila, které činnosti mají dopad na životní prostředí a zda je možné dopad změřit. Environmentální aspekty jsou stanoveny pro jednotlivé činnosti společnosti, ke kterým se vztahují rizika, a jsou stanovena kritéria pro stanovení významnosti environmentálních aspektů. Environmentálních aspektů se týkají aktuálních i potenciálních činností. Dle stanovených aspektů má společnost vypracované jejich vyhodnocení v Registru environmentálních aspektů (REA). Tento registr je jedním ze zdrojů pro sestavení environmentální politiky a stanovení environmentálních cílů a programů.

Společnost pravidelně přezkoumává a vyhodnocuje aktuálnost evidovaných rizik a příležitostí. Rizika a příležitosti jsou zaznamenávány do určeného dokumentu REA. Jsou hodnoceny pravděpodobnosti výskytu rizik, závažnost rizik a jejich vlivu na společnost.

Tabulka 3: Seznam aspektů a rizik

ASPEKT	RIZIKO
Vnitřní předpisy, dokumentace	Nedostatečná dokumentace, nekonkrétní postupy, neaktuálnost, mnoho zbytečné dokumentace
Normy přijaté v organizaci	Špatná aplikace požadavků
Kultura vnitřního prostředí	Demotivující prostředí
Forma a rozsah smluvních vztahů	Nejasné smluvní vztahy
Vztah mezi zainteresovanými stranami	Špatná interní komunikace, nejasné postupy
Právní předpisy	Neznalost požadavků
Dostupné technologie	Zaostávání za konkurencí
Kultura vnějšího prostředí	Kontroly, stížnosti, pokuty, korupce
Sociální prostředí	Nevhodní uchazeči
Příroda	Nemožnost dalšího rozvoje
Stávající znečištění	Pokuty, sankce
Kvalita ovzduší	Nesplnění emisních limitů
Kvalita vod	Nesplnění emisních limitů
Chemické látky	Havárie, znečištění areálu
Ochrana ekosystémů	Nesplnění limitů, znečištění vodních toků, ovzduší
Ochranné prvky zabezpečení	Rizika BOZP – pracovní úrazy
Klimatické podmínky (mráz)	Poškození tepelně citlivých produktů
Nedodržení technologických postupů	Porucha zařízení
Nekalibrovaná měřidla	Nedodržení parametrů
Bezpečnost informací	Únik citlivých dat
Vznik odpadů	Nevhodné nakládání s odpady, pokuty, sankce, znečištění
Elektrická energie	Výpadek energie, vysoká spotřeba
Doprava	Porucha dopravního prostředku, havárie, nehoda, možnost úniku provozních kapalin, nedodržení předpisů, pokuty, sankce
Hluk	Nedodržení limitů

zdroj: Interní dokumentace Systém EMS, doplněno o vlastní poznatky

8 PLÁN INTERNÍHO AUDITU

Organizace musí provádět interní audity v plánovaných intervalech, aby získala informace o tom, zda systém environmentálního managementu odpovídá vlastním požadavkům organizace a zda je efektivně implementován a udržován. Před realizací musí být každý audit detailně naplánovaný, aby mohly být optimálně využity veškeré kapacity interního auditu a účelně provedeny všechny potřebné činnosti. Návrh plánu auditu by měl být konzultován s managementem společnosti a případně také s výborem pro audit, pokud je zřízen ve společnosti. Plán upřesňuje jednotlivé kroky, na které se bude interní audit orientovat. Východiskem plánu je identifikace různých systémů a subsystémů podniku a jejich kritických míst a rizik.

Interní audity se provádějí na základě schváleného ročního programu audit, a to nejméně jeden audit v každé prověřované oblasti ročně. Nejeefektivněji lze audity naplánovat prostřednictvím mapy auditů, která umožňuje sestavit plán interních audit, vztažených k jednotlivým procesům nebo jednotlivým funkčním místům v organizaci. Pro každý proces je specifikován interval auditu, plánovaný termín a identifikace zaměstnanců, kterých se audit týká. Společnost Lubstar a.s. v pravidelném intervalu 12 měsíců provádí jednotlivé audity pro oblasti – management, zákaznické oddělení, logistika a provoz, Prodej, QMS a EMS.

Tabulka 4: Plán auditu

Organizace:	LUBSTAR a.s.	Datum	20. 3. 2019
Jazyk auditu	čeština	Auditor	Bc. Barbora Šimková barbora.simkova@lubstar.cz
Typ auditu	Interní audit	Norma	ČSN EN ISO 14001:2016
Předmět auditu, Lokalita:	Systém environmentálního managementu (EMS) LUBSTAR a.s., Zlosyň		
Kritéria auditu:	Referenční norma: ČSN EN ISO 14001:2016		
Cíl auditu:	Interní audit (stanovení shody plnění požadavků podle normy ČSN EN ISO 14001:2016, dokumentů, postupů a předpisů pro udržování certifikace, vyhodnotit efektivnost manažerského systému)		
Místo auditu, kontakt:	Zlosyň č.p. 166, PSČ 277 44.	Představitel EMS – JŠ	

Datum	Čas	Procesy/Útvary/Objekty/Lokality	Auditor	Odpovědný zaměstnanec
20.3.	8:00	Zahajovací jednání: rozsah, cíle, kritéria a metody auditu; důvěrnost informací; vymezení rolí auditora; způsob podávání informací; bezpečnost auditora;	BŠ	Představitel EMS
	8.30	Ověření provozu Realizační procesy: plánování dodávání, kontrola produktů, identifikace a sledovatelnost produktu vyhodnocení průběhu zakázek, skladování, logistika, řízení neshodných produktů.	BŠ	Představitel EMS + odpovědní pracovníci za procesy
	9:30	Nastavení a řízení integrovaného systému Plánování a cíle EMS.	BŠ	Představitel EMS
	10:00	Environmentální management Environmentální aspekty a dopady, Havarijní situace, Hodnocení souladu s právními předpisy	BŠ	Představitel EMS
	11:00	Měření, monitorování a zlepšování Měření a monitorování v oblasti EMS Trvalé zlepšování, Analýza dat Interní audity, nápravná a preventivní opatření, zlepšování.	BŠ	Představitel EMS
	12:00	Rezerva na neuzavřené položky dokončení neuzavřených položek; dokumentování poznámek auditora, příprava na shrnutí zjištění z auditu.	BŠ	Představitel EMS
	13:00	Prezentace nálezů z auditu (silné stránky, pozorování, eventuální neshody a jejich objasnění), způsob vypořádání případných neshod.	BŠ	Představitel EMS

zdroj: vlastní zpracování

Plán auditu poslouží společnosti jako vzor pro budoucí realizaci interního auditu.

9 PROVĚŘENÍ ENVIRONMENTÁLNÍHO MANAGEMENTU

Ke kompletnímu prověření EMS je použit interní audit. Zdrojem informací, které jsou podkladem pro provedení auditu systému managementu environmentu společnosti, byla především vypracovaná dokumentace společnosti v oblasti environmentálního managementu a normy ČSN EN ISO 14001:2016, která mi byla poskytnuta k nahlédnutí vedením společnosti. Po detailním prostudování všech získaných materiálů jsem přistoupila k ověření teoretických faktů a jejich implementaci v praxi. K tomu mi byla nápomocná představitelka EMS ve společnosti JŠ. (Z důvodu ochrany osobních údajů jsou uvedeny pouze zkratky pro národné). V rámci auditu systému managementu environmentu jsem zvolila jednotlivé oblasti, dle struktury normy ISO 14001. Evaluace jednotlivých oblastí byla uskutečněna formou kladení otázek. Ke každé oblasti jsem sestavila otázky, které mají určitou výpovědní hodnotu vzhledem k požadavkům normy.

9.1 Navržené a prověřované oblasti

Kontext organizace

- Jsou v příručce QEMS specifikovány činnosti, pro které je ve společnosti zaveden environmentální systém managementu (EMS)?
- Jak jsou pracovníci jednotlivých úseků společnosti seznámeni se záměrem vedení společnosti zavést a udržovat EMS?
- Jsou určeny interní a externí aspekty relevantní pro EMS?
- Jsou ve společnosti určeny zainteresované strany, jejich potřeby a očekávání?
- Má společnost určen rozsah EMS?

Vedení (LEADERSHIP)

- Jak jsou splněny požadavky normy pro vedení společnosti (Leadership)?
- Je ve společnosti stanovena environmentální politika a odpovídá jejím činnostem?
- Obsahuje environmentální politika závazek k neustálému zlepšování a plnění závazných povinností v OŽP?
- Jak byla politika sdělena zaměstnancům a zainteresovaným stranám? Lze to doložit?
- Je politika dostupná veřejnosti a jak?
- Zajistilo vedení společnosti dostatečné materiální, finanční a lidské prostředky pro zavedení a udržování EMS a jakým způsobem?

- Je stanoven představitel vedení pro EMS a další pracovní funkce odpovědné pro vedení a udržování EMS?
- Mají se zaměstnanci na koho obrátit v záležitostech ochrany životního prostředí?

Plánování

- Má organizace stanovené rizika a příležitosti ke vztahu k environmentálním aspektům?
- Jsou určena opatření pro řešení environmentálních rizik?
- Má společnost vytvořen a udržován postup pro identifikaci environmentálních aspektů a postup pro hodnocení významných aspektů?
- Mohou zaměstnanci na svém pracovišti nahlédnout do Registru environmentálních aspektů?
- Jsou zaměstnanci seznámeni s právními předpisy a jinými požadavky platnými pro jejich činnost?
- Mají stanovené environmentální cíle a programy vazbu na významné environmentální aspekty?
- Byli zaměstnanci informováni o environmentálních cílech a programech organizace?

Podpora

- Absolvují noví zaměstnanci společnosti environmentální školení?
- Existuje plán školení v rámci EMS?
- Jsou stanoveny odpovědnosti a kompetence jednotlivých zaměstnanců?
- Mají zaměstnanci k dispozici příslušnou dokumentaci EMS? Byli s ní seznámeni?

Provoz

- Jak je v rámci provozu podchycena ochrana ŽP?
- Jsou v organizaci identifikovány možné havarijní situace?
- Je v organizaci zpracován havarijní plán?

Hodnocení výkonnosti

- Které environmentální údaje jsou v organizaci sledovány?
- Je ve společnosti stanoveno, co je potřeba monitorovat a měřit?
- Je sledována environmentální výkonnost?

Zlepšování

- Jsou ve společnosti určeny příležitosti ke zlepšování?
- Jak je EMS udržován a zlepšován? (EMS je neustále zlepšován, v rámci přezkoumání vedení)
- Je stanoven postup pro identifikaci a řízení neshod v oblasti ochrany ŽP?
- Přezkoumává společnost vhodnost, přiměřenost a efektivnost nastaveného EMS?

zdroj: vlastní zpracování

Na základě zjištěných skutečností je uděleno každé prověřované oblasti určitý počet bodů a to v rámci jejího zdokumentování a také její skutečné realizaci. Bodování je následující: úplné splnění – 5 bodů, částečné 3 body, a nesplnění 0 bodů. Za každou oblast je tedy maximální možný dosažitelný počet bodů 10, při stoprocentní shodě s požadavky normy. Celkem je hodnoceno 7 oblastí.

9.2 Výsledek a zhodnocení prověřování

9.2.1 Kontext organizace

Jsou v příručce QEMS specifikovány činnosti, pro které je ve společnosti zaveden environmentální systém managementu (EMS)?
Ano, jsou součástí Příručky QEMS.
Jak jsou pracovníci jednotlivých úseků společnosti seznámeni se záměrem vedení společnosti zavést a udržovat EMS?
Seznámení zaměstnanců probíhá dle nastaveného plánu školení.
Jsou určeny interní a externí aspekty relevantní pro EMS?
Ano, aspekty tvoří samostatnou přílohu Příručky QEMS. Každý aspekt má definován vymezení, možné riziko, příležitost a ukazatel pro monitorování.
Jsou ve společnosti určeny zainteresované strany, jejich potřeby a očekávání?
Ano, zainteresované strany tvoří samostatnou přílohu Příručky QEMS. Jednotlivé strany jsou rozděleny na interní a externí, mají přidělené role, požadavky a zájmy, hodnocení významnosti, definované riziko, příležitost, ukazatel pro monitorování a dle potřeby přijaté opatření.
Má společnost určen rozsah EMS?
Ano, rozsah je součástí Příručky QEMS a uveden je také v předmětu činnosti na certifikátu ISO 14001. Jedná se o: Nákup, skladování, prodej a distribuce ropných produktů a speciálních chemikálií včetně technického servisu.

Společnost Lubstar, a.s. má detailně vypracovanou Příručku kvality a environmentu, která dokumentuje vytvořený integrovaný systém managementu environmentu. Před aktualizací normy byla příručka v požadavcích na dokumentaci. Nyní je její evidence dobrovolná. Příručka slouží jako přehledný nástroj k zajištění plnění požadavků. Proto se společnost rozhodla v její evidenci dále pokračovat, pouze do ní zakomponovala nové požadavky normy 14001. Příručka zároveň slouží jako trvalý podklad pro udržování, zdokonalování a kontrolu EMS. Originál dokumentu je uložen u představitele EMS, který provádí pravidelné prověrky, kontroly platnosti všech údajů a dle potřeb příručku reviduje. Příručka vymezuje povinnosti a požadavky, které se týkají zaměstnanců a procesů zapojených do EMS. Součástí dokumentu jsou přílohy:

- Příloha č. 1: Mapa procesů integrovaného managementu řízení
- Příloha č. 2: Matice procesů
- Příloha č. 3: Registr interních a externích aspektů a příležitostí
- Příloha č. 4: Registr zainteresovaných stran

Příručka je zpracována na velmi vysoké úrovni a je zřejmé, že jejímu vypracování věnovala společnost velkou pozornost. Dokument je strukturován dle aktualizované normy. Součástí dokumentu je „Záznam o seznámení“ s podpisy všech zaměstnanců, kteří jim stvrdili své obeznámení s jejím obsahem. Přílohy 3 a 4 vztahující se k oblasti kontextu organizace jsou zpracovány detailně a přehledně.

Příklad aspektu ze zpracovaného registru:

Chemické látky a směsi

- Environmentální interní aspekt
- Riziko: havárie, znečištění areálu, vod, požár
- Míra rizika: nežádoucí
- Ukazatel pro monitoring: náklady na havárie, údržbu areálu, úklid, likvidace požáru
- Opatření: pravidelný úklid areálu, kontrola a nákup havarijních prostředků, revize havarijního plánu, opatrná manipulace s chemickými látkami, odpovědný vedoucí zaměstnanec

Jednotlivá rizika jsou hodnocené dle významnosti a rozděleny na nízkou významnost, mírnou, ale nezanedbatelnou, nežádoucí a nepřijatelnou. Míra významnosti je určena vynásobením ukazatelů: $K1 \times K2 \times K3$

K 1 = Pravděpodobnost vlivu aspektu na shodu s požadavky na produkty a služby

K 2 = Závažnost následků

K 3 = Názor hodnotitelů - vliv na shodu s požadavky, spokojenost zákazníka

Hodnocení významnosti mají definované také zainteresované strany, které jsou rozdělené na významné a nevýznamné. Určené je to opět vynásobením ukazatelů: $K1 \times K2 \times K3$

K 1 = velikost zainteresované strany na shodu s požadavky, spokojenost zákazníka

K 2 = zájmy a potřeby mohou ovlivnit organizaci

K 3 = organizace může ovlivnit zájmy a potřeby zainteresované strany

Tabulka 5: Zpracování hodnocení oblasti „Kontext organizace“

Splnění	Úplně	Částečně	Vůbec
Dokumentace	<u>5</u>	3	0
Realizace v praxi	<u>5</u>	3	0

V rámci zpracování oblasti Kontext organizace nemám žádné výhrady, a tudíž není třeba uvádět doporučení na zlepšení. Mohu pouze udělit plný počet bodů, 10.

9.2.2 Vedení (LEADERSHIP)

Jak jsou splněny požadavky normy pro vedení společnosti (Leadership)?

Jako nástroj k uplatnění své odpovědnosti k rozvíjení, uplatňování a podporování neustálého zlepšování jeho efektivnosti stanovuje vedení společnosti politiku ochrany životního prostředí, vhodné cíle environmentu a pravidelně provádí přezkoumání integrovaného systému.

Je ve společnosti stanovena environmentální politika a odpovídá jejím činnostem?

Ano, představenstvo společnosti vytyčilo politiku ochrany životního prostředí tak, aby odpovídala záměrům a činnostem společnosti. Politika je vydána jako samostatný dokument.

Obsahuje environmentální politika závazek k neustálému zlepšování a plnění závazných povinností v OŽP?

Ano, jedním z bodů politiky je – Pravidelně prověřujeme a neustále zlepšujeme výkonnost společnosti z hlediska ochrany životního prostředí.

Jak byla politika sdělena zaměstnancům a zainteresovaným stranám? Lze to doložit?

Ano, zaměstnanci svým podpisem potvrdili, že jsou s politikou obeznámeni. Politika společnosti je vyvěšena na nástěnkách v jednotlivých odděleních a jsou k dispozici k okamžitému nahlédnutí.

Je politika dostupná veřejnosti a jak?

Ano, politika společnosti je umístěna na webových stránkách. (www.lubstar.cz)

Zajistilo vedení společnosti dostatečné materiální, finanční a lidské prostředky pro zavedení a udržování EMS a jakým způsobem?

Ano, poskytlo. Na základě strategického řízení.

Je stanoven představitel vedení pro EMS a další pracovní funkce odpovědné pro vedení a udržování EMS?

Ano, ve společnosti je jmenován představitel pro EMS (JŠ).

Mají se zaměstnanci na koho obrátit v záležitostech ochrany životního prostředí?

Ano, zaměstnanci se mohou kdykoliv obrátit na vedení společnosti nebo představitele pro EMS.

V rámci tohoto procesu vedení společnosti plánuje a zajišťuje dostupnost potřebných zdrojů, prokazatelně informuje své podřízené o důležitosti v rámci svých povinností plnit požadavky zákazníků a o požadavcích závazných povinností. Jako nástroj k uplatnění své odpovědnosti k rozvíjení, uplatňování a podporování neustálého zlepšování jeho efektivnosti stanovuje politiku ochrany životního prostředí, stanovuje vhodné cíle environmentu a pravidelně provádí přezkoumání integrovaného systému.

Společnost má definovanou politiku ochrany životního prostředí tak, aby odpovídala záměrům společnosti. Politika je samostatným dokumentem společnosti. Integrovaná politika zahrnuje odpovědnost k plnění požadavků a k neustálému zlepšování integrovaného systému, poskytuje rámec pro stanovení a přezkoumávání cílů environmentu. Představitel EMS je zodpovědný, aby byla politika ve společnosti sdělována, pochopena a přezkoumávána z hlediska kontinuity vhodnosti. Hlavním environmentálním cílem společnosti je určení nulového havarijního stavu v areálu, který se podařil v minulém roce splnit. Mezi dílčími cíli společnosti patří například posílení školení o bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci,

pravidelně aktualizovat interní dokumenty, zpracovat protokol o určení vnějších vlivů pro areál společnosti a provést revizi skladovaných chemických látek a směsí.

Představenstvo určuje do funkce představitele pro EMS na základě jmenovací listiny. Má odpovědnost a pravomoc za tvorbu, udržování, přezkoumání a zlepšování systému environmentálního managementu ve shodě s požadavky ČSN EN ISO 14001:2016.

Tabulka 6: Zpracování hodnocení oblasti „Vedení (LEADERSHIP)“

Splnění	Úplně	Částečně	Vůbec
Dokumentace	<u>5</u>	3	0
Realizace v praxi	5	<u>3</u>	0

V rámci zpracování oblasti má společnost zpracovanou dokumentaci odpovídající všem požadavkům normy. Velmi kladně hodnotím nastavené cíle pro ochranu ŽP. Cíle se však společnosti nedaří plnit na 100%, proto bych doporučila klást větší důraz na jejich splnění. Vedení (LEADERSHIP) hodnotím 8 body.

9.2.3 Plánování

Má organizace stanovené rizika a příležitosti ke vztahu k environmentálním aspektům?
Ano, jsou součástí přílohy č. 3 Příručky QEMS
Jsou určena opatření pro řešení environmentálních rizik?
Ano, u většiny je opatření definované. Všechna rizika byla vyhodnocena, zda je třeba navrhnout opatření. U některých rizik není opatření potřeba.
Má společnost vytvořen a udržován postup pro identifikaci environmentálních aspektů a postup pro hodnocení významných aspektů?
Ano, v rámci Registru environmentálních aspektů. Samostatná příloha k příručce QEMS.
Mohou zaměstnanci na svém pracovišti nahlédnout do Registru environmentálních aspektů?
Ano, REA je umístěn ve sdílené složce ve všech počítačích zaměstnanců.

Jsou zaměstnanci seznámeni s právními předpisy a jinými požadavky platnými pro jejich činnost?

Ano, dle nastaveného plánu školení.

Mají stanovené environmentální cíle a programy vazbu na významné environmentální aspekty?

Ano, ale pouze ty, které jsou vyhodnocené jako významné.

Byli zaměstnanci informováni o environmentálních cílech a programech organizace?

Ano, v rámci školení.

Organizace si určila environmentální aspekty, ke kterým definovala potenciační rizika a příležitosti, na základě kterých plánovanuje a implementuje vhodná opatření pro jejich řešení. Přehled EA a jejich vyhodnocení je sestaveno v Registru environmentálních aspektů. Tento registr je jedním ze zdrojů pro sestavení environmentální politiky a stanovení environmentálních cílů a programů. Jednotlivé aspekty jsou vyhodnocovány a mají přiděleny metody pro monitorování, měření, hodnocení procesů a příležitosti pro zlepšování.

Přehled závazných povinností právních předpisů a jiných požadavků vztahujících se k ochraně životního prostředí a činnosti společnosti, je rovněž zpracován formou registru. Za sledování a informování o platné legislativě, tvorbu a řízení registru závazných povinností (právních a jiných požadavků) odpovídá představitel EMS ve spolupráci s externí poradenskou firmou. Seznam právních předpisů je průběžně aktualizován podle zveřejnění novel ve Sbírce zákonů. S ustanovením právních předpisů v oblasti EMS jsou všichni zaměstnanci seznamováni v rámci školení.

Environmentální cíle stanovuje představitel EMS na základě výsledků auditů, přezkoumání systému vedením a změn ve společnosti nebo závazných povinností. Dosažení cílů EMS je specifikováno pomocí programů EMS. Ty obsahují dílčí úkoly, odpovědnosti, termíny a náklady. Cíle environmentu schvaluje představenstvo společnosti a jsou vydány jako samostatný dokument. Cíle environmentu nastavila společnost tak, aby mohly být měřeny a byly ve shodě s politikou environmentu. Cíle jsou pravidelně ročně vyhodnocovány.

Tabulka 7: Zpracování hodnocení oblasti „Plánování“

Splnění	Úplně	Částečně	Vůbec
Dokumentace	<u>5</u>	3	0
Realizace v praxi	<u>5</u>	3	0

V oblasti plánování jsem neshledala žádné nedostatky. Společnost má podrobně vypracované environmentální aspekty a k nim zohledněné rizika, příležitosti a opatření. Seznam aspektů a rizik byl již analyzován v kapitole 7 a doplněn o vlastní poznatky. Tuto oblast hodnotím plným počtem bodů 10.

9.2.4 Podpora

Absolvují noví zaměstnanci společnosti environmentální školení?
Ano, každý zaměstnanec při nástupu podstoupí obecné školení představitelkou EMS. Podrobné proškolení probíhá pravidelně při školení externím pracovníkem.
Existuje plán školení v rámci EMS?
Ano, pro celou společnost.
Jsou stanoveny odpovědnosti a kompetence jednotlivých zaměstnanců?
Ano, pro všechny pracovní pozice je vypracován popis pozice, kde jsou definovány odpovědnosti a kompetence.
Mají zaměstnanci k dispozici příslušnou dokumentaci EMS? Byli s ní seznámeni?
Ano, je umístěna ve sdílené složce ve všech počítačích zaměstnanců.
Má společnost jmenovaného zaměstnance, který zodpovídá za evidenci a stav měřidel?
Ano, za všechny měřidla zodpovídá šéf provozu.

Vedení společnosti odpovídá za identifikaci a zabezpečení poskytnutí potřebných zdrojů pro uplatňování a udržení systému a neustálého zlepšování jeho efektivity. Nové zaměstnance přijímá společnost na základě vstupních pohovorů, kde dojde k ověření způsobilosti zaměstnance k výkonu práce. V pracovní smlouvě dohodne zaměstnavatel se zaměstnancem: druh práce, na který je přijímán, místo výkonu práce a den nástupu do práce a další nutné informace. Po podpisu pracovní smlouvy je se zaměstnancem provedeno vstupní

školení BOZP, školení o systému řízení environmentu a je seznámen s interní dokumentací společnosti. Každý nový zaměstnanec absolvuje vstupní lékařskou prohlídku. Příslušný vedoucí zaměstnanec provede zařazení pracovníka na pracovní pozici, seznámí jej s pracovištěm a zajistí jeho vybavení osobními ochrannými pracovními pomůckami. Veškeré podklady týkající se přijetí nového pracovníka jsou zařazeny do jeho osobní složky. V rámci pracovní činnosti přímý nadřízený zodpovídá za plánování školení a poskytnutí výcviku, o čemž se vedou záznamy.

Ve společnosti za plánování, preventivní údržbu, opravy a revize infrastruktury odpovídá vedoucí logistiky a zákaznického servisu. Do infrastruktury je zahrnut veškerý majetek společnosti včetně smluvních záležitostí. Jsou zpracována pravidla pro zajištění preventivní údržby s patřičnými záznamy o provedené kontrole. O opravách, preventivní údržbě a revizích jsou vedeny záznamy, které jsou uloženy u vedoucího logistiky a zákaznického servisu.

Monitorování a měření má ve společnosti na starost metrolog (šéf provozu). Ten vede evidenci měřidel a odpovídá za dozor nad měrovým. Dojde-li k poškození měřidla je nutné měřidlo ihned vyřadit nebo zajistit jeho opravu či nákup nového měřidla. Všechna měřidla jsou označena evidenčním číslem. Způsob kontroly se provádí na základě postupu, vycházejícího z požadavků dodavatele zařízení, které se v rámci zakázky používá. O výsledcích kalibrace a ověřování se udržují záznamy.

Tabulka 8: Zpracování hodnocení oblasti „Podpora“

Splnění	Úplně	Částečně	Vůbec
Dokumentace	<u>5</u>	3	0
Realizace v praxi	5	<u>3</u>	0

Společnost má pečlivě zpracované veškeré náležitosti této oblasti. Vrcholové vedení zajišťuje nezbytné zdroje pro udržování environmentálního managementu, jsou stanoveny kompetence osob, které ovlivňují environmentální výkonnost. Jak to v praxi bývá běžné, i taky probíhá environmentální školení velice stručné. Nejsm přesvědčena o dostatečném podvědomí zaměstnanců o environmentální politice, aspektech, přínosech a dopadech EMS. Proto bych zvolila jeho větší propagaci v praxi, například pomocí nástěnek v jednotlivých částech provozu, které momentálně nejsou dostatečně využity. Oblast hodnotím 8 body.

9.2.5 Provoz

Jak je v rámci provozu podchycena ochrana ŽP?

Pro jednotlivé procesy jsou definována funkční místa, ke kterým vedení určilo řídicí dokumenty. Těmi se řídí provádění realizace produktu a poskytování služby. Dokumenty určují činnosti požadované při ověřování, monitorování a kontrole.

Je v organizaci zpracován havarijní plán?

Ano. Společnost má vytvořeny postupy pro identifikaci možností environmentálních havarijních situací, pro reakci na ně, pro prevenci a zmírnění následků environmentálních dopadů. Tyto postupy zahrnují havarijní plány či postupy akcí. Společnost je pravidelně přezkoumává.

Jsou v organizaci identifikovány možné havarijní situace?

V rámci zavedení a udržování environmentálního systému managementu byla prověřována místa s možností vzniku environmentální havárie. V areálu jsou skladovány závadné látky a nebezpečné odpady, proto jsou zaměstnanci v rámci prevence seznamováni s postupy při havarijních stavech alespoň 1x ročně.

Řízení provozu představuje řízení hlavního (realizačního) procesu – realizace zakázky a nákupu z hlediska ochrany životního prostředí, které je doplněno i o řízení obslužných procesů, které jsou z hlediska ochrany životního prostředí výrazně rizikovější (dodávka vody a vypouštění odpadních vod, odpadové hospodářství, nakládání s chemickými látkami a směsi, ovzduší, doprava...)

V rámci zavedení a udržování environmentálního systému managementu byla prověřována místa s možností vzniku environmentální havárie. Společnost má vytvořeny postupy pro identifikaci možností environmentálních havarijních situací a pro reakci na ně, a pro prevenci a zmírnění následků environmentálních dopadů. V areálu jsou skladovány závadné látky a nebezpečné odpady, proto jsou zaměstnanci v rámci prevence seznamováni s postupy při havarijních stavech alespoň 1x ročně. Ve skladech jsou k dispozici havarijní soupravy.

Tabulka 9: Zpracování hodnocení oblasti „Provoz“

Splnění	Úplně	Částečně	Vůbec
Dokumentace	5	3	0
Realizace v praxi	5	3	0

Společnost má zpracovanou matici jednotlivých procesů a k nim vyhodnocení jejich vztahu k EMS. Z tohoto schématu plyne, že všechny procesy ve společnosti mají vliv na EMS. Tomu odpovídá i havarijní připravenost společnosti. Havarijní plán je zpracován na velmi dobré úrovni a z toho plyne fakt, že se společnosti daří udržet nulový havarijní stav v areálu. Proto této oblasti uděluji 10 bodů.

9.2.6 Hodnocení výkonnosti

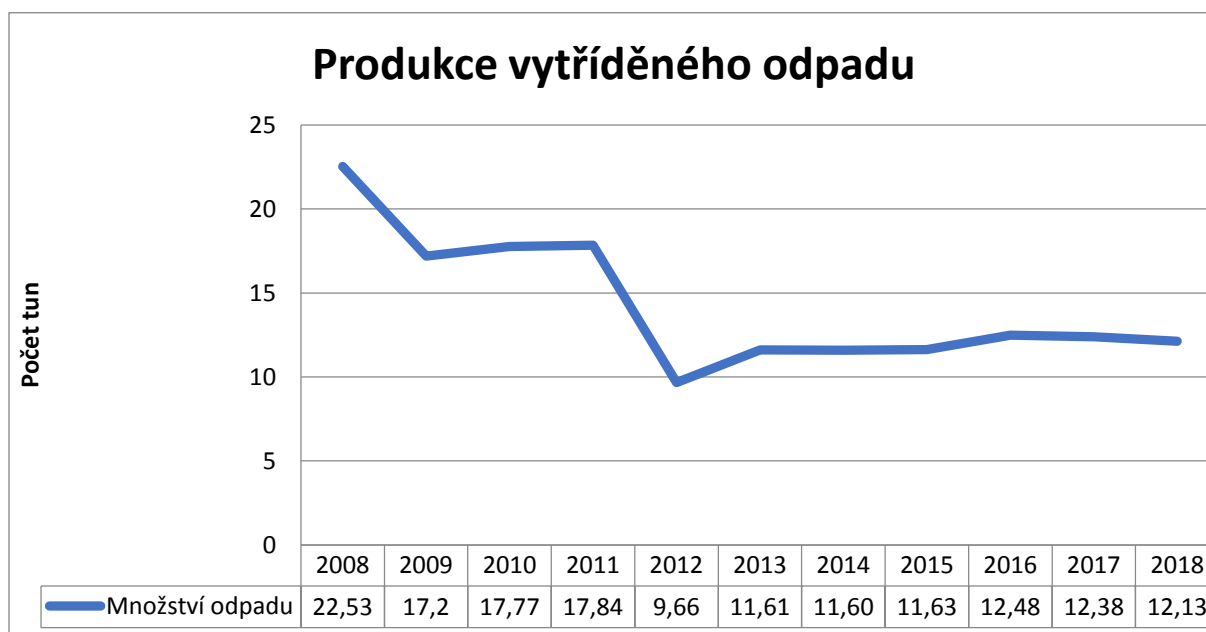
Které environmentální údaje jsou v organizaci sledovány?
Kvalita vody, množství odpadů, čerpání přírodních zdrojů
Je ve společnosti stanoveno, co je potřeba monitorovat a měřit?
Ano, každoročně je sestaven plán monitorování a měření.
Je ve společnosti sledována environmentální výkonnost?
Ano, společnost má stanovené ukazatele environmentální výkonnosti.

Ve společnosti jsou plánovány a uplatňovány procesy monitorování, analyzování a zlepšování, které jsou prováděny za účelem neustálého zlepšování. Požadavek trvalého zlepšování účinnosti zavedeného systému je zajištěn prováděním vyhodnocování zakázek, realizací nápravných opatření a přijímáním změn.

Vedení společnosti v plánovaných intervalech přezkoumává integrovaný systém, aby byla zajištěna jeho stálá vhodnost, přiměřenost, efektivnost a byla vzata v potaz potencionální a skutečná rizika aplikovaného systému managementu environmentu. Toto přezkoumání probíhá v souladu s body uvedenými v programu porady ISO a zahrnuje posouzení příležitostí ke zlepšování a k případným změnám v EMS v souladu s normou ČSN EN ISO 14001, včetně politiky ochrany životního prostředí a cílů environmentu.

Ukazatelé environmentální výkonnosti

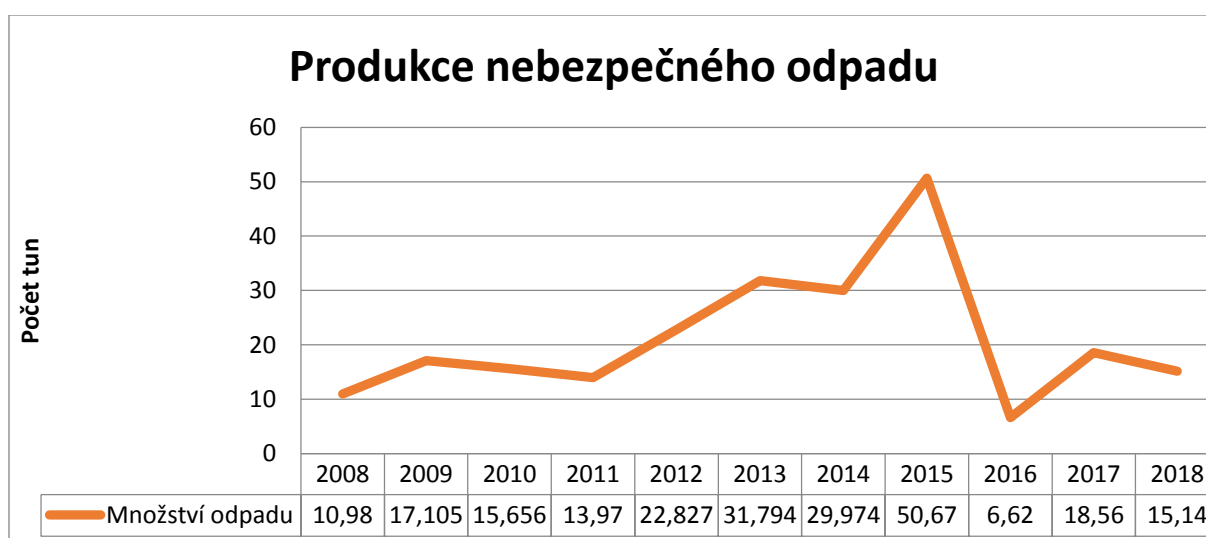
Obrázek 9: Graf produkce vytríděných odpadů ve společnosti



zdroj: vlastní zpracování dle poskytnutých údajů

Graf znázorňuje množství vytríděných odpadů (papír, plasty, směsný odpad). Množství odpadu za posledních 5 let stagnuje. V minulosti však došlo k velkému poklesu jeho produkce téměř na polovinu. Tento údaj je jasným důkazem o environmentální výkonnosti, jelikož obrátkovost a prodej produktů každý rok roste, zatímco vyprodukované odpady ve společnosti nikoli.

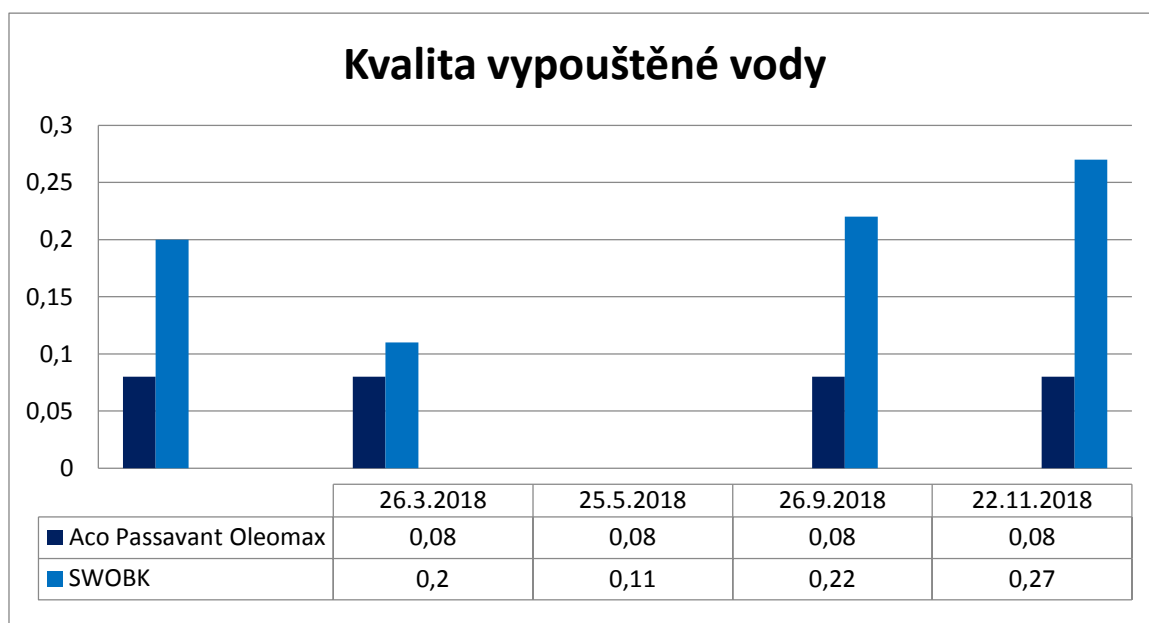
Obrázek 10: Graf produkce nebezpečného odpadu ve společnosti



zdroj: vlastní zpracování dle poskytnutých údajů

Graf znázorňuje množství nebezpečných odpadů ve společnosti za posledních 10 let. V roce 2018 byla měrná produkce nebezpečných odpadů 56% z celkového množství odpadů. Oproti roku 2017 došlo ke snížení množství NO. Do roku 2015 hodnoty neustále rostly. Tento fakt byl zapříčiněn rostoucí množství prodeje motorových olejů a následná povinnost vzít vyjetý olej na zpětný odběr od zákazníků. Od října roku 2015 již společnost není povinna vyjeté oleje odebírat, a proto odkazuje zákazníky k likvidaci přímo u specializované firmy.

Obrázek 11: Graf vyjadřující kvalitu vypouštěné vody



zdroj: vlastní zpracování dle poskytnutých údajů

Kvalita vypouštěné odpadní vody ve sledovaném období roku 2018 vyhovovala 100% vodoprávním rozhodnutím. Hodnota Aco Passavant Oleomax nesmí přesáhnout hodnotu 0,5 mg/l a hodnota SWOBK nesmí přesáhnout hodnotu 1,0 mg/l. Společnost je povinna evidovat hodnoty odběrů každé 3 měsíce.

Dle výše uvedených ukazatelů je evidentní výkonnost environmentálního profilu společnosti. Jako dalším možným ukazatelem, jak ověřit výkonnost společnosti je úspěšnost při plnění environmentálních cílů, která si společnost každý rok stanoví v rámci své podnikové politiky. Společnosti se nedaří plnit cíle z 100%. Cíle se však snaží splnit alespoň z části a na neplněnou část se zaměří v následujícím roce. Důležité je, že se společnosti daří splnit její prioritní cíl, který je udržení nulového havarijního stavu v areálu. Společnost

eviduje nulový stav havarijních úniků. Jako další velmi pozitivní ukazatel, který vypovídá o efektivnosti nastaveného systému je fakt, že uplynulý rok nebyla společnost vystavena sankci v oblasti OŽP ze strany státních orgánů. Ve společnosti pravidelně probíhají kontroly.

Tabulka 10 Zpracování hodnocení oblasti „Hodnocení výkonnosti“

Splnění	Úplně	Částečně	Vůbec
Dokumentace	5	<u>3</u>	0
Realizace v praxi	5	<u>3</u>	0

Organizace má vytvořené a udržované postupy pravidelného monitorování, které naplňuje a vykazuje o tom v dokumentaci záznamy. Rozsah monitorovaných ukazatelů však hodnotím jako nedostatečný. Doporučuji sledovat více indikátorů, které ovlivňují environmentální výkonnost prodávajícího. Např. spotřebu materiálu a surovin, spotřebu vody, spotřebu tepla a energie, hluk, vliv na krajinu.

V rámci diplomové práce byla snaha provést měření výkonnosti EMS dle Jaroslava Nenadále, který uvádí principy pro měření ve své publikaci Měření v systémech managementu jakosti. Jednotlivé principy a ukazatele jsou zaměřeny především na měření managementu kvality. Tak je tomu bohužel v praxi pravidlem a proto je management environmentu obtížně měřitelný.

9.2.7 Zlepšování

Jsou ve společnosti určeny příležitosti ke zlepšování?
Ano, v rámci zpráv pro přezkoumání EMS, dále v rámci zápisu z porad a z přezkoumání EMS vedením.
Jak je EMS udržován a zlepšován?
EMS je neustále zlepšován, v rámci přezkoumání vedení
Je stanoven postup pro identifikaci a řízení neshod v oblasti ochrany ŽP?
Ano, postup je stanoven v rámci příručky QEMS.
Přezkoumává společnost vhodnost, přiměřenost a efektivnost nastaveného EMS
Ano, 1x ročně.

Předpokladem pro proces trvalého zlepšování je monitorování, analyzování a stanovení nápravných opatření, jejich realizace a vyhodnocení jejich účinnosti. Základním nástrojem analýzy a zlepšování jsou pravidelné porady. Základním nástrojem pro plánování a zlepšování systému jsou integrované cíle stanovené na základě integrované politiky a záznamy z přezkoumání systémů managementu. Ve společnosti je stanoven proces neustálého zlepšování efektivnosti systému managementu environmentu, a to následujícími metodami: využíváním integrované politiky, cílů environmentu, výsledků auditů, analýzy údajů, hodnocením environmentální výkonnosti, nápravných opatření a přezkoumání managementu.

Aby se zabránilo opakovanému výskytu neshod, jsou přijímána opatření k odstranění jejich příčin. Nápravná opatření se přijímají s ohledem na přiměřené důsledky zjištěných neshod. Způsob identifikace a přijetí nápravných opatření je směřován do Evidence neshod, do které se zapisují následující informace: výskyt neshod zjištěných v rámci kontrol orgánů státní správy v oblasti ochrany životního prostředí, výskyt neshod ze zprávy o havárii, výskyt praktických neshod, veškeré stížnosti, reklamace, úkoly z porad.

Tabulka 11: Zpracování hodnocení oblasti „Zlepšování“

Splnění	Úplně	Částečně	Vůbec
Dokumentace	<u>5</u>	3	0
Realizace v praxi	<u>5</u>	3	0

Organizace má zpracované postupy, jak reagovat na vzniklé neshody. Organizace archivuje dokumentované informace jako důkaz o neshodách a výsledcích nápravných opatření. Organizace neustále zlepšuje vhodnost, přiměřenost a efektivnost systému EMS s cílem zvýšit environmentální výkonnost. Nebyly nalezeny žádné nedostatky, uděluji plný počet bodů 10-

Společnost Lubstar, a.s. dosáhla 62 bodů, z celkového možného počtu 70 bodů. Požadavky dle normy ČSN EN ISO 14001:2016 plnila organizace na 89 %, což je výsledek, který odpovídá výbornému plnění požadavků. V rámci prověření environmentálního managementu nebyly shledány žádné zásadní nedostatky. Ve společnosti jsou jasně stanoveny jednotlivé procesy i jejich dokumentace. Vytvoření integrovaného systému řízení přispělo ke vzniku fungujícího systému, který vyvolal u společnosti další rozvoj. O funkčnosti a efektivnosti systému vypovídá např. dosavadní nulový stav havarijních úniků nebo nulové sankce ze strany kontrolních orgánů ŽP.

10 DISKUSE

Životní prostředí je nedílnou součástí života lidí. Lidská společnost byla s prostředím kolem sebe od pradávna sžita a chápala jej jako součást sebe sama. Příroda lidem poskytovala a stále poskytuje vše, co k životu potřebují. V posledních stoletích však lidé jako by zapomněli, že nejde jen z přírody brát, ale že je důležité změnit své chování a začít se o ni starat. Novodobý trend však ukazuje změnu k lepšímu. Lidé si uvědomují nutnost ochrany životního prostředí, jehož jsou součástí. V hodnocení ochrany životního prostředí je nevyhnutelné pohlížet na problémy a jejich řešení jak z hlediska úzkého pomocí krátkodobých finančních efektů, tak také z hlediska širšího, které zahrnuje skutečné přínosy blahobytu společnosti a dlouhodobé rozvojové předpoklady ekonomiky a kvalitativního rozvoje společnosti. Zásadní roli hraje nejen uplatňování principu prevence a předběžné opatření, ale i rozvoj technologií a znalostí, které jsou produktem investic do lidského kapitálu. Politika podniků by měla vycházet z těchto principů s kladením důrazu na globální odpovědnost v podmínkách světového obchodu a globalizace.

Péče o životní prostředí se stále více dostává do popředí celosvětových zájmů. Pohledem do minulosti zjistíme, že společenský rozvoj má spíše negativní důsledky na životní prostředí a největší podíl na této skutečnosti má průmyslová výroba, ve které je stále více potřebné neustálé zlepšování procesů pro dosažení co největší eliminace negativních jevů na životní prostředí.

V současnosti existují v Česku tisíce organizací, které své systémy environmentálního managementu mají certifikovány, a jejich počet neustále roste. To dokazuje i společnost Lubstar, a.s., která roku 2003 certifikaci obdržela a dobrovolně se tak zavázala zlepšovat svůj přístup k ochraně životního prostředí a zdraví lidí v rámci svých činností. V mnoha případech se však jedná pouze o formální nutnost, která je vedením tolerována z důvodu povinnosti tento certifikát předkládat při sjednání obchodních aktivit. Certifikát ISO se netýká jen velkých podniků. Osvědčení jakosti se vyplatí pořídit firmě jakékoliv velikosti. Podmínkou je například u veřejných zakázek. Certifikát ISO 14001 je vhodný pro společnosti, které mají vztah k životnímu prostředí a pro které je důležité, aby ukázaly, že je pro ně životní prostředí důležité. Podle dostupných údajů nemá certifikát ISO více než 70 % malých a středních podniků. Certifikace ISO je přitom čím dál častěji vyžadována v tendrech o české i evropské

veřejné zakázky a také od subdodavatelů firem, které výběrová řízení vyhrály. Firmy, které certifikát ISO nemají, tak mohou být na jednotném evropském trhu méně konkurenceschopné.

Je na zvážení každé organizace, do jaké míry sama dokáže uplatnit systematický a procesní systém managementu jakosti. Protože jsou standardy ISO zavedeny v organizaci již poměrně delší dobu, lze vycházet se zkušeností vedení organizace a všech vedoucích zodpovědných za management jakosti. Požadavky na environment jsou jasně vymezeny a pravidla stanoveny. S certifikací norem ISO dochází k pracovnímu zatížení managementu i podřízených zaměstnanců. Samotná implementace systému není konečnou aktivitou a není vždy zárukou úspěchu. K dosažení efektivního environmentálního systému je zapotřebí pomoci všech zaměstnanců společnosti. Následné udržování úrovně všech procesů a pravidelné recertifikace (včetně aktivit s tím spojených) zatěžují chod podniku. Standardy ISO představují mimo přínosy také administrativní a finanční zátěž. Hlavní povinností managementu střední úrovně je v první řadě zlepšit efektivitu podniku. Nejlepším kritériem je produkce bez neshod. Z certifikace pro společnost plyne i mnoho výhod, jako např. pozitivní tvář společnosti, vyšší konkurenceschopnost společnosti, právní bezúhonnost a především úspora nákladů.

Vliv společnosti na životní prostředí se posuzuje především z pohledu množství škodlivých činností, které na něj vyvíjí. Čím lépe se podnik k životnímu prostředí bude chovat, tím vyšší bude mít environmentální výkonnost. V opačném případě, čím více škody firma na životním prostředí způsobí, tím bude její environmentální výkonnost horší. Veškeré dopady chování společnosti na životní prostředí se analyzují po jednotlivých jeho složkách. Dalo by se tedy říci, že v tomto případě vstupuje do popředí významnost jednotlivých environmentálních ukazatelů. Samozřejmě každá společnost se snaží minimalizovat své surovinové a energetické zdroje za účelem snížení finančních nákladů a na první místo řadí vynikající kvalitu svých produktů a služeb. Ale můžeme už jen spekulovat nad tím, zda se vedení podniku také automaticky zamyslí nad způsoby, jak toho dosáhnout a zároveň ochránit naše životní prostředí a zdraví lidí.

Ochrana životního prostředí je spojena s plněním mnoha legislativních požadavků a nařízení, která jsou povinnou součástí efektivního environmentálního systému. Bez zavedení EMS by společnost nemusela klást dostatečný důraz na dodržování všech legislativních

požadavků a následně při kontrole České inspekce životního prostředí by byla daleko vyšší pravděpodobnost, že by se dopustila nějakého přestupku, který by byl potrestán sankcí.

Ověření ekonomického přínosu certifikace je mnohdy těžce prokazatelný. Např. Paulraj et de Jong [s.a.] vyvracejí hypotézu, že certifikace dle normy ISO 14001 vede ke zvýšení ceny firmy na trhu – tvrdí, že dokázán byl pouze vliv na zvýšení hodnoty značky, ale cena implementace převyšuje měřitelný přínos a v literatuře často uváděný vztah mezi environmentálním a ekonomickým výkonem je tak spíše akademickou otázkou, v praxi nic takového doloženo není (Cañón-deFrancia et Garcés-Ayerbe 2006). To potvrzuje i pozorování Neumayera et Perkinsona (2004), podle nichž existuje vztah mezi hospodářskou prosperitou země a počtem certifikovaných společností - zavést EMS v chudších zemích je problém, pro místní firmy je důležitější ekonomický přínos, který je v případě zavedení EMS sporný.

Interní audit je zajímavou a dynamickou oblastí, která v posledních letech nabývá na významu. Pro mnoho společností je interní audit ideálním nástrojem pro prověření systému managementu. Role interního auditu se vyvinula od metod pro evidování majetku a jeho ochrany před krádežemi a podvody, přes posuzování správnosti vedení účetnictví až po nezávislé vnitřní posouzení všech aktivit podniku, které je zaměřeno na přidávání hodnoty. V dnešní době je hlavní oblastí zájmu interního auditu systém vnitřní kontroly, vyhodnocování rizik a jednotlivé podnikové procesy a postupy. Hlavní úlohou auditora dnes není zkoumání toho, jak jsou v organizaci splněny požadavky norem, ale toho, jak nastavené realizací procesy, zohledující požadavky normy, garantují plnění požadavků zákazníka, jak efektivně je vykonávají a jak efektivně jsou při tom využívány zdroje, které má organizace k dispozici.

V diplomové práci záměrně z hlediska ochrany údajů nejsou zveřejněny vzorky konkrétních dokumentů, které by mohly sloužit jako důkaz. Dokumenty slouží pouze interním účelům zaměstnanců společnosti. Vzorky dokumentovaných informací lze použít pouze při sestavení zprávy z interního auditu určené čistě pro interní použití.

11 ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo prověřit systém environmentálního managementu založeného na normě ČSN EN ISO 14001:2016 formou interního auditu ve společnosti Lubstar, a.s. a následně tento systém vyhodnotit a navrhnout pro vedení společnosti opatření, která zvýší úroveň EMS. Společnost Lubstar, a.s. je vlastníkem certifikací environmentu (ČSN EN ISO 14001:2016) a kvality (ČSN EN ISO 9001:2016). Audit byl proveden v předem stanoveném termínu (podle plánu auditu). V průběhu auditu byly splněny všechny potřebné náležitosti. Audit proběhl formou vlastního šetření a prověřování pomocí sestaveného dotazníku, který obsahoval 34 otázek zaměřených na požadavky standardu a ověření funkčnosti jeho nastavení.

Společnost má propracovaný a fungující systém environmentálního managementu. Jsou zde jasně stanoveny jednotlivé procesy i následná dokumentace. Vytvoření integrovaného systému řízení ve společnosti Lubstar, a.s. přispělo ke vzniku fungujícího systému, který vyvolal u společnosti další rozvoj. Záměrem nebylo pouhé získání certifikátu, zvýšení věrohodnosti společnosti, ale především vytvoření vhodných podmínek pro naplňování strategie a cílů společnosti a finanční úspoře. Přínos nastaveného systému environmentu potvrzují pravidelné audity, jehož výsledky se odrážejí od dobré práce pracovníků pověřených vedením této problematiky. Důležitým faktem pro další rozvoj systému je, aby nezůstal nečinný a dále se rozvíjel a zlepšoval.

Organizaci doporučuji více monitorovat a vyhodnocovat svůj environmentální profil a výkonost procesů zavedeného systému EMS v zájmu zjišťování příležitosti pro zlepšování. Vhodnými zdroji informací pro zlepšování systému environmentálního managementu jsou např. výsledky monitorování a měření procesů, výsledky provedených auditů, změny týkajících se právních předpisů nebo požadavků, porovnání s nejlepší praxí (s nejlepší technikou), zkušenosti získané z nápravy či prevence, výsledky v dosahování cílů a cílových hodnot, názory zainteresovaných stran a názory zaměstnanců.

Prostory ke zlepšení vidím např. v rámci snížení množství odpadu vyprodukovaného zaměstnanci, snížení emisí a účinnější třídění odpadu. Dále bych společnosti doporučila více propagovat environmentální politiku na úrovni podniku tak, aby zaměstnanci tuto politiku přijali jako nástroj ke zlepšení procesů a necítili ji pouze jako nařízení. Jako jeden z nástrojů k její propagaci navrhuji umístění interaktivních obrazovek či informačních tabulí v areálu společnosti. Zaměstnanci tak budou mít stále na očích informace nejen z porad vedení, ale také z výsledků auditů či politiky EMS. Dále bych společnosti doporučila vést environmentální účetnictví, které zajistí sledování nákladů a výnosů spojených s fungováním systému. Na základě toho bude podnik schopen z ekonomického hlediska efektivněji posoudit zavedený systém. Dalším doporučením pro společnost je sledování aktuálních trendů, jako příležitost pro získání úspornějších výrobních postupů.

Na základě získaných poznatků lze konstatovat, že environmentální management není jakýmsi administrativním břemenem, které firmy zatěžuje. Z pohledu společností, které se rozhodnou certifikovat představuje tento nástroj prostředek k získání určitých přínosů a jejich jednání je v tomto směru nepochybně efektivní.

12 PŘEHLED LITERATURY A POUŽITÝCH ZROJŮ

SEZNAM LITERÁRNÍCH ZDROJŮ

CANON-de-FRANCIA, J., GARCÉS-AYERBE, C. and RAMÍREZ-ALESON, M. Are More Innovative Firms Less Vulnerable to New Environmental Regulation? 2007. 36 issue

ČSN EN ISO 9000:2005, Systémy managementu kvality – Základní principy a slovník. Praha: Český normalizační institut, 2006. 20-22 s.

ČSN EN ISO 14001 Systémy environmentálního managementu - Požadavky s návodem pro použití 2016. 60 s.

ČSN EN ISO 19011, 2002. Směrnice pro auditování systému managementu jakosti a systému environmentálního managementu.

DRUCKER, P.F., MACIARIELLO, J. A., Drucker na každý den. 366 zamyšlení a podnětů, jak dělat správné věci. s. 263

DVOŘÁČEK, Jiří. Interní audit a kontrola. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2000. XIII, 195. ISBN 8071794104.

DVOŘÁČEK, Jiří. Interní audit a kontrola. 2. přepracované a doplnění vydání. Praha: C. H. Beck, 2003.

DVOŘÁČEK, Jiří a Tomáš KAFKA. Interní audit v praxi. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2005. vii, 236. ISBN 8025108368.

FILDÁN, Z.: Příručka EMS podle ISO 14 001: praktický průvodce pro zavedení a udržování systému environmentálního managementu podle normy ČSN EN ISO 14 001. Vyd. 3. Tachov: Envi Group, 2016, 173 s., ISBN 978-80-904215-1-6.

HRUDKA, Otakar a Jiří ZAJÍC, 2005. ČSN EN ISO 9001:2001 z pohledu mezinárodních a národních zkušeností při jejím používání: komentář k vydání ČSN EN ISO 9001:2001:systémy managementu jakosti. Vyd. 1. Praha

ISO/TS 16949: Systémy managementu kvality - zvláštní požadavky na používání ISO 9001:2008 v organizacích zajišťujících sériovou výrobu a výrobu náhradních dílů v automobilovém průmyslu, 2009. 3. vyd. Praha: Česká společnost pro jakost 128 s. ISBN 978-80-02-02176-6.

JURAN, Joseph Moses. 1974. Quality control handbook. 4th Edition. ISBN:978-0070331761

KAFKA, Tomáš, 2009. Průvodce pro interní audit a risk management. Praha: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-121-5.

KOŽÍŠEK, Jan a STIEBEROVÁ, Barbora, 1999. Management kvality I. ISBN:978-80-01-04568-8. str.14.

MACUROVÁ, P., NOSKIEČOVÁ, D. a KLABUSAYOVÁ, N., Řízení jakosti. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 1992. 149 s. ISBN 80-7078-135-1.

Metodický pokyn oboru ekologických rizik a monitoringu ministerstva životního prostředí ČR k hodnocení rizik. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 1994

MÜLLEROVÁ, Libuše a Vladimír KRÁLÍČEK. Auditing. Vyd.1. Praha: Oeconomica, 2014, 458 s. ISBN 978-80-245-2018-6.

NENADÁL, Jaroslav. Integrovaný systém řízení: praktická příručka pro managery jakosti, ekology a bezpečnostní techniky. Svazek 1. Praha: Dashöfer, 2006. ISBN 80-86897-02-8.

NENADÁL, Jaroslav. Moderní systémy řízení jakosti: quality management. Vyd. 1. Praha: Management Press, 1998. 283 s. ISBN 80-85943-63-8

NOVOTNÝ, M. Moderní systémy řízení kvality, životního prostředí a bezpečnosti práce. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2007. 48 s. ISBN 978-80-7044-932-5.

SAWYER, Lawrence B. Sawyer's Internal Auditing: The Practice of Modern Internal Auditing. Vyd. 5. Inst of Internal Auditors, 2003. 1446 s. ISBN 0894135090

SCHRÁNIL, Pavel; TVRDON, Josef. Externí a interní auditing. 1. vydání. Praha : Vysoká škola finanční a správní, 2010. Edice EUPRESS. 68 s. ISBN 978-80-7408-042-5

SYNEK, Miloslav. Manažerská ekonomika. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Expert. ISBN 978-80-247-3494-1.

RICCHIUTE, D. Audit. Praha: Victoria Publishing, 1994

VEBER, Jaromír a kol. Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce - Legislativa, metody, systémy, praxe. 2. vydání. Praha: Management Press, 2010. 360 s. ISBN: 9788072612109

WEIß, Philipp a Jörg BENTLAGE. Environmental management systems and certification. Uppsala: Baltic University Press, c2006. Baltic University environmental management book series, bk. 4. ISBN 91-975526-3-1.

Zákon č. 17/1992 Sb. ze dne 5. prosince 1991 o životním prostředí

Zákon č. 93/2009 Sb. Zákon o auditorech

Zákona č. 224/2015 Sb. Zákon o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií) ze dne 11. září 2015

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

EISO [on-line], © 2019 <https://www.eiso.cz/poradenstvi/zavadeni-systemu/iso-14001/>

The ISO story - About ISO – ISO [online]. © 2019

Dostupné z: <http://www.iso.org/iso/home/about-us.html>

QUALITYAUSTRIA [on-line], © 2019.

<https://www.qualityaustria.cz/uploads/mediafiles/69/182.pdf>

THE INSTITUTE OF INTERNAL AUDITORS. IIA The Institute of Internal Auditors [online]. ©2018 [cit. 2018-12-10]. Dostupné z: <https://na.theiia.org/Pages/IIAHome.aspx>

www.lubstar.cz [on-line], © 2019

INTERNÍ DOKUMENTACE

Certifikát ČSN EN ISO 14001:2016

Cíle ochrany ŽP

Ochrana ŽP ve společnosti

Politika kvality a ochrany životního prostředí

Příručka QEMS

System EMS

13 SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Porovnání tradičního a moderního přístupu.....	28
Tabulka 2: Rozdílová analýza	39
Tabulka 3: Seznam aspektů a rizik.....	45
Tabulka 4: Plán auditu.....	46
Tabulka 5: Zpracování hodnocení oblasti „Kontext organizace“	52
Tabulka 6: Zpracování hodnocení oblasti „Vedení (LEADERSHIP)“	54
Tabulka 7: Zpracování hodnocení oblasti „Plánování“	56
Tabulka 8: Zpracování hodnocení oblasti „Podpora“	57
Tabulka 9: Zpracování hodnocení oblasti „Provoz“	58
Tabulka 10 Zpracování hodnocení oblasti „Hodnocení výkonnosti“	62
Tabulka 11: Zpracování hodnocení oblasti „Zlepšování“	63

Seznam obrázků

Obrázek 1: Dynamický model EMS podle normy ISO 14001:2016	17
Obrázek 2: Etapy vývoje interního auditu.....	21
Obrázek 3: Metodika interního auditu.....	29
Obrázek 4: Schéma měnící se role interního auditora.....	31
Obrázek 5: Areál společnosti Lubstar, a.s.	34
Obrázek 6: Logo společnosti.....	35
Obrázek 7: Schéma dceřiných společností.....	35
Obrázek 8: Schéma procesů ve společnosti	37
Obrázek 9: Graf produkce vyříděných odpadů ve společnosti	60
Obrázek 10: Graf produkce nebezpečného odpadu ve společnosti.....	60
Obrázek 11: Graf vyjadřující kvalitu vypouštěné vody	61

14 PŘÍLOHY

Příloha 1: Certifikát ČSN EN ISO 14001:2016 společnosti Lubstar, a.s.



BUREAU VERITAS
Certification



Certifikát

udělený organizaci

LUBSTAR, a.s.
277 44 Zlosyň č.p. 166
Česká republika

Bureau Veritas tímto osvědčuje, že systém managementu výše uvedené organizace byl posouzen a shledán ve shodě s požadavky následující systémové normy:

Norma

ČSN EN ISO 14001:2016

Oblast certifikace

**NÁKUP, SKLADOVÁNÍ, PRODEJ A DISTRIBUCE
ROPNÝCH PRODUKTŮ A SPECIÁLNÍCH CHEMIKÁLIÍ,
VČETNĚ TECHNICKÉHO SERVISU**

Datum počátečního schválení: 27. LISTOPADU 2007 Počáteční datum recertifikačního cyklu: 15. BŘEZNA 2019
Konečné datum recertifikačního cyklu: 14. BŘEZNA 2022

Tento certifikát platí – za předpokladu následného uspokojivého udržování funkčnosti systému managementu do: 14. BŘEZNA 2022

Pro ověření platnosti certifikátu volejte: +420 210 088 215

Další vysvětlení týkající se rozsahu tohoto certifikátu a aplikovatelnosti požadavků systému řízení lze získat na základě konzultace s organizací.



Verze 1, Datum revize: 15. BŘEZNA 2019

Číslo certifikátu: CZ007961-1



S 3100

MANAGING OFFICE: BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, spol. s r.o., Olbrachtova 1, 140 02 Praha 4, Czech Republic
ISSUING OFFICE ADDRESS: BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, spol. s r.o., Olbrachtova 1, 140 02 Praha 4, Czech Republic

Příloha 2: Osvědčení "Úvod do EMS dle ISO 14001"



**SYSTÉMY
JAKOSTI s.r.o.**

Sídlo: Bořivojova 35/878, 130 00 Praha 3
Kontaktní adresa: Horní 1687/30, 591 01 Žďár nad Sázavou

Osvědčení

Číslo: 176/2018
o účasti na výcvikovém kurzu

"Úvod do EMS dle ISO 14001"

ve dnech: 14. 02. 2018

Bc. Barbora Šimková

Datum narození: 16. 9. 1993

Rozsah:

Úvod do environmentálního systému managementu

Výklad normy ISO 14001:2015 Systémy environmentálního managementu - Požadavky s návodem k použití

Srovnání ISO 14001:2004 a ISO 14001:2015

Právní předpisy z oblasti životního prostředí

Praktický nácvik

Ing. Alena Fischerová
Systémy jakosti s.r.o.



Společnost je držitelem certifikátu ISO 9001.
Poradenství a vzdělávání v oblasti podnikání a řízení.